

Kooperatif Postası



KARINCA

NİSAN 2025 YIL: 91 SAYI: 1060 ISSN: 1300-1450



NİSAN 2025



KARINCA

Yıl: 91 Sayı: 1060
Nisan 2025

ISSN: 1300 - 1450

Türk Kooperatifçilik Kurumu Basın, Yayın, Araştırma
Danışmanlık ve Eğitim Hizmetleri İşletmesi Adına

Sahibi
Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY

Yazı İşleri Müdürü ve Baş Editör
Prof. Dr. Serdar SAĞLAM

Editörler Kurulu
Prof. Dr. Nurettin PARILTI
Prof. Dr. Serdar SAĞLAM
Prof. Dr. Muharrem ÇETİN
Prof. Dr. Turhan ÇETİN
Prof. Dr. Haşim ÖZÜDOĞRU
Prof. Dr. Hasan YAYLI
Prof. Dr. Mehmet BAŞ

İdare ve Yazışma Adresi (Yönetim Yeri)
Head Office and Correspondence Address
Mebusevleri Mah. Turgut Reis Cad. No: 15/6
06570 Çankaya - ANKARA
Tel: (0312) 472 99 59 - 472 99 11
Belge Geçer: (0312) 472 97 64
www.koopkur.org.tr
koopkur@gmail.com
admin@koopkur.org.tr

20 Mayıs 1931'de kurulan kamu yararına çalışan,
TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KURUMU
Basın, Yayın, Araştırma Danışmanlık ve Eğitim
Hizmetleri İşletmesinin aylık dergisi

Yazılarda savunulan fikirler yazarlarına aittir.
Gönderilen yazı ve haberler iade edilmez
Yazılar elektronik ortamda teslim edilir.

Yayın Türü
Yaygın Süreli Yayın

Yayın Tarihi
29 Nisan 2025

Grafik, Tasarım:
GÖKSU MATBAACILIK
Gökhan KOÇ
Kazım Karabekir Cad. No: 39/98
İskitler - ANKARA
gokhankoc82@hotmail.com

Bu Sayıda.....

BAŞYAZI	3
SALİM ARSLAN TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KURUMU DERNEĞİ 2024YILI OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI YAPILDI	5
TÜRK KOOOPERATİFÇİLİK KURUMU HEYETİ İZMİR'DE BAŞARILI TARIMSAL AMAÇLI KOOPERATİFLERİ ZİYARET ETTİ	14
MUSTAFA YAVUZ KOOPERATİFLERDE TASFİYE MEMURLARININ HUKUKİ MESULİYETİ	21
ÖZDEM SATICI TOPRAK KOOPERATİFLERDE GENEL KURUL TOPLANTILARINA KATILMA HAKKI	26
YETER DEMİR USLU SAĞLIK HİZMETLERİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	29
KARINCA DERGİSİ SÖYLEŞİ ANKAZEN KADIN GİRİŞİMİ ÜRETİM VE İŞLETME KOOPERATİFİ	33
VEDAT SADIOĞLU 12 MAYIS 'DÜNYA BİTKİ SAĞLIĞI GÜNÜ' ÜZERİNE GENEL BİR DEĞERLENDİRME	37
"90 YILDAN SEÇMELER.."	
● AKİL KOYUNC ANKARA'NIN SÜREGEN DERDİ: EV KİTLİĞİ	42
● FİTNAT AKKAŞ YUVA VE BİR GELENEK	44
● FİTNAT AKKAŞ YUVA DERDİ	45
● ALAEDDİN CEMİL TOPÇUBAŞ KÜÇÜK UCUZ EV	46

Değerli kooperatif gönüllüleri;

Dergimizin bu sayısında da yine zengin bir muhteva ile alanlarında birikimli ve uzman yazarlarımızın makale ve yazılarıyla karşınızdayız.

Gümrük ve Ticaret Uzmanı **Mustafa Yavuz**'un **“Kooperatiflerde Tasfiye: Memurlarının Hukuki Mesuliyeti”** adlı yazısında konu, ilgili yasalardaki dayanaklarından yola çıkılarak ele alınmaktadır.

Kooperatifler kanununda düzenlenmeyen **“Tasfiye memurlarının hukuki sorumluluğu”** hususu **“6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümleri”** ile **“Türk Ticaret Kanununun”** 546/2. maddesinde yapılan atıf ile aynı kanunun 553. maddesinde yer alan hükümlerle uygulanmaktadır. Mustafa Yavuz, ilgili yazısında bu konu etrafıca incelemektedir.

Ticaret Bakanlığı, Ticaret Başmüfettişi **Özdem Satıcı Toprak**, **“Kooperatiflerde Genel Kurul Toplantılarına Katılma Hakkı”** adlı yazısında konuyu tüm yönleri ile değerlendirmektedir. Öncelikle bir kooperatifin kuruluşu ve faaliyetleri ile üyelerin toplantılara katılmalarının hukuki çerçevesi üzerinde durulmaktadır. Toplantılara katılabilmek için üyelerin üç ay önce üye olmaları zorunluluğu söz konusudur. Hakkı olmayanların toplantıya katılmaları halindeki hukuki uygulama ve sonuçlar ile yaptırımlar da işlenen konular arasındadır.

İstanbul Medipol Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Yeter Demir Uslu'nun **“Sağlık Hizmetlerinde Sürdürülebilirlik”** adlı yazısı onun daha önceki makaleleri gibi Türkiye'deki sağlık hizmetleri konusunda birikimini ve hassasiyetini yansıtmaktadır.

Makalede, sürdürülebilirlik kavramından söz edilerek günümüzde sağlık hizmetlerine erişimdeki artış, bu sektörün emek ve teknoloji yoğunluğu ile maliyetlerin artması, yaşlanan nüfus, çevresel faktörlere bağlı oluşan tehditler ve değişen yaşam biçimleri ile hizmete yönelik nitelik ve çeşitlilik beklentilerinin bunu zaruri kıldığı vurgulanmaktadır.

Sağlık hizmetlerinde, iklim değişikliğinin yarattığı sağlık sorunları, yüksek enerji gerektiren ilaç ve tıbbi cihaz üretimi, hastane binalarındaki iklimlendirme sistemleri, su tüketimi, tıbbi atık yönetimi ve ulaşım, hastane tasarımı, enerji verimliliği uygulamaları, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı, atıkların ayrıştırılması ve geri dönüşüm faaliyetlerinin teşvik edilmesi gibi uygulamalar ile sürdürülebilirlik çok acil bir mesele haline dönüşmektedir.

Tüm bu sorunların tartışıldığı makalede, Yeter Demir Uslu, bütüncül bakış açısını, sağlık sistemlerinin sadece bugününü değil, geleceğini de güvence altına alması bakımından çare olarak öne sürmektedir.

Dergimizin bu sayısında Ankara'nın Yenimahalle İlçesinde kadın ve sorunları konularında gönüllü sivil toplum faaliyeti gösteren 3 kadın tarafından kurulan **“Ankazen Kadın Girişimi Üretim Ve İşletme Kooperatifi”** üyeleri ile verimli bir söyleşi gerçekleştirilmiştir. Gıda alanında faaliyet gösteren kooperatifin kuruluşu ve etkinlikleri ile süren söyleşi, kadınların kooperatifçilik alanındaki başarılarına ışık tutarken özellikle kadınları teşvik etme noktasında önemli bir çaba olarak dikkati çekmektedir.

Araştırmacı Yazar **Vedat Sadioğlu**'nun **“12 Mayıs ‘dünya Bitki Sağlığı Günü’ Üzerine Genel Bir Değerlendirme”** adlı yazısında ilgili günün dünya ve ülkemiz açısından önemi ile bu konudaki çalışmalarından söz edilmektedir.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) 2020 yılını **“Uluslararası Bitki Sağlığı Yılı”** (IYPH) olarak ilan etmiştir. 2020 yılından sonra her yıl 12 Mayıs günü, **“Uluslar arası Bitki Sağlığı Günü”** olarak kutlanmaktadır.

Sadioğlu, aynı zamanda insan sağlığı olarak da değerlendirdiği bitki sağlığı konusunda teknik

bilgilere de yer verdiği yazısında büyük bir değişim ve dönüşüm içerisindeki dünyada bitki sağlığının korunarak üretimin artırılmasının yanısıra gıda israfının da önüne geçilmesinin önemine de vurgu yapmaktadır.

Ülkemizdeki, kalıttıdan uzak sağlıklı gıda arzı için yapılan çalışmalar çerçevesinde şu uygulama ve projeler örneleştirilmektedir: İl Tarım ve Orman Müdürlüklerinde; bitki ve toprak sağlığının korunmasına yönelik ‘*Bertaraf Projesi*’, ‘*Erken Uyarı Sistemleri Kurulması*’, ‘*Böcek Tuzaklarının yaygınlaştırılması*’.

Haziran 2024 tarihinde yayınlanan 1050. sayımızdan itibaren sunmakta olduğumuz “**90 Yıldan Seçmeler**” adlı bir köşemizde halen günümüzün de en önemli ve acil sorunu olan konut üzerindeki yazı ve makalelerden bir derleme yaptık.

Akil Koyuncu’nun “*Ankara’nın Süregen Derdi: Ev Kıtılığı*” adlı yazısı başlığında da çarpıcı bir şekilde vurgulandığı gibi Ankara’nın konut sorunu üzerindedir. Ankara, Yüce **Atatürk**’ün Ankara’ya ayak bastığı ve milli mücadelenin merkezi olarak seçildiği tarihlerde onsekiz - ondokuz bine kadar inmiş nüfusu ile küçük bir kasaba görünümündeydi. Milli mücadele, Türkiye Cumhuriyetinin kurulması ve Ankara’nın ülkemizin başkenti olarak ilan edilmesinin ardından kısa zamanda bir inşaat alanına dönüştü ve hızlı bir göç dalgasına sahne oldu.

1926 yılında Ankara’nın il nüfusu altı yılda dört kattan fazla artarak yetmişbeş bine ulaşmıştı. Bu durum ciddi bir konut sıkıntısı ve çözüm çabalarını gündeme getiriyordu. Öncelikle, Ankara özelinde konut sıkıntısı, konut kooperatifleri ve toplu konutlar, banka kredileri ile küçük, ucuz ev gibi konuları gündeme getiriyordu.

Kooperatif Postası Karınca dergimizin külliyatı arasında çokça yer alan bu konudaki haber ve yazılar araştırmacılar için ciddi bir arşiv niteliğindedir.

Bu sayımızda, “**90 Yıldan Seçmeler**” başlığı altında derlediğimiz yazılar şunlardır:

Akil Koyuncu, “*Ankara’nın Süregen Derdi: Ev Kıtılığı*”, **Fitnat Akkaş**, “*Yuva ve Bir Gelenek*”, **Fitnat Akkaş**, “*Yuva Derdi*” ile “*Mesken Davası*” üst başlığı ile bu konudaki yazıların yer aldığı **Alaeddin Cemil Topçubaşı**’nın “*Küçük Ucuz Ev*” adlı makalesidir.

Dergimizin gelecek sayılarında da kooperatifçilik konusu şüphesiz ki, ilk sırada olmak üzere ülkemizin bütün sorunları üzerinde duracak ve çözüm üretmek noktasında çaba göstermeye devam edeceğiz.

Sağlıcakla kalın...

**23 NİSAN
ULUSAL EGEMENLİK
VE
ÇOCUK BAYRAMI
KUTLU OLSUN.**

TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KURUMU DERNEĞİ 2024 YILI OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI YAPILDI

Salim ARSLAN

Türk Kooperatifçilik Kurumu Derneği 2024 yılı olağan Genel Kurul toplantısı 22 Mart 2025 tarihinde Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Seminer 1 salonunda yapıldı.

Açılış, Saygı Duruşu ve İstiklal Marşı okunmasından sonra gündemin 3. Maddesi gereğince başkanlık divanı seçimine geçildi.



Saygı duruşu, İstiklal Marşımızın okunması töreni



Divan Başkanı olarak Hüsni POYRAZ, Başkan Yardımcısı Ahmet CANLI, Kâtip üyeliklerine Prof. Dr. Emine ÖNER KAYA ve Araş. Gör. Nuriye VAROL GÖNEN seçildi.



Divan Başkanı, Başkan Yardımcısı, Kâtip üyelikleri

Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY açılış konuşmasında 2024 yılı derneğin faaliyetleri açısından olumlu geçtiğini söyledi. Bu faaliyetler ile ilgili bilgi verdi.



Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY

Ersoy, Yurt içinde ve yurt dışında yapılan kongrelere kurumu temsilen katılımların olduğunu, öncelikle eğitim ve yayın faaliyetlerine önem verildiğini, 2024 yılında da süreli yayınların kesintisiz çıkarıldığını karınca dergisinin 1059 sayısı, 3. Sektör Sosyal Ekonomi dergisinin ise 59/4 sayısının yayınlandığını, ayrıca Türk Kooperatifçilik Kurumu yayını olan Atatürk ve Kooperatifçilik kitabının ikinci baskısının yapıldığını, Kurumun Milletlerarası Kooperatifçilik Kongrelerini yapmaya devam ettiğini, 2025 yılı uluslararası kooperatifler yılı olarak ilan edildiğini bu konu ile ilgili çeşitli toplantılara katıldıklarını, ve diğer faaliyetler ile ilgili bilgiler verdi. Genel Kurula katılan üyelere teşekkür ederek konuşmasını tamamladı.

2024 faaliyet raporu üyelere dağıtıldı ve Divan Başkanı yönetim kurulu başkanının derneğin faaliyetlerini açılış konuşmasında anlattığından, faaliyet raporunun tekrar okunmasına gerek olmadığı belirtti ve oylamaya sunuldu oybirliği ile Kabul edildi. Denetim kurulu raporu, *Denetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Muharrem ÇETİN* tarafından okundu.



Prof. Dr. Muharrem ÇETİN

Divan başkanı bu konuda söz almak isteyeninin olup olmadığını sordu. **Yusuf ÜSTÜN** söz aldı.

Kuruma yeni üye kabul edilmediğini yeni üye kabul edilmesini, kooperatif dış denetimi, kooperatif yöneticileri eğitiminin çıktığını kurumun bunları yapması gerektiğini, kurum sayfasındaki üye kayıt formunu indirmedeğini kendisine genel kurul mesajı gelmediğini söyledi.



Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY

Yönetim Kurulu Başkanı **Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY** söz aldı.

Derneğe 14 yeni üyenin alındığını, Kurumun bir kooperatif olmadığını bir dernek olduğunu ne yazık ki birilerinin hala bunun farkında olmadığını söyledi. Web sayfasında da herhangi bir sorun olmadığını, üyelere genel kurul davetiyesinin elektronik mesaj olarak gönderildiğini bir iki üyenin bu mesajın gitmediği şikayetini aldıklarını söyledi. Ayrıca dernek olarak eğitim vermediklerini verebilsek bir gelir elde edebiliriz bizde vermek istiyoruz ama mevzuat izin vermiyor dedi.

Prof. Dr. Nevzat AYPEK söz aldı.



Prof. Dr. Nevzat AYPEK

Eğitim verme yetkisini bakanlığın verdiğini öncelikle üniversitelerin akredite olması gerektiğini söyledi.

Divan başkanı **Hüsnü POYRAZ** yönetim kurulu kooperatifler için yöneticilerine ve denetçilerine eğitim verilmesi konusunda ne gerekiyorsa yapalım dedi.

Prof. Dr. Nevzat AYPEK 2024 yılı gelir bütçesi ve harcama bütçesi hakkında bilimsel araştırmalar, Milletlerarası Kongre giderleri, çalışan personel ücretleri, emlak vergileri, bilimsel amaçlı yolluklar idari giderler ve iktisadi işletme giderleri olmak üzere 7.000.000 (YediMilyon) harcama planladıklarını söyledi.

Oylama yapıldı. İttifakla kabul edildi.

Kurum mülkiyetinde bulunan arsaların üzerine bina yapılması, kat karşılığı verilmesi, satılması, intifa ve irtifak haklarının tesisi ve devredilmesi hususunda yönetim kuruluna yetki verilmesi oylandı ittifakla kabul edildi.

Kurumun yabancı ülkeler kooperatif kuruluşlarıyla kooperatifçilik konusunda teknik, bilimsel, eğitim, kültürel ve sair konularda iş birliği yapmak ve iş birliğini veya koordinasyon hizmetlerini öngören protokol ile sair anlaşmalar imzalamak konusunda yönetim kuruluna yetki verilmesine ilişkin Yönetim Kurulu Başkanı **Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY** söz aldı.

Türk Cumhuriyetlerinde Kırgızistan'da **TİKA** tarafından organize edilen projeye katıldıklarını, bazı kuruluşlarla iş birliği yapmak için **TİKA** ile görüştüklerini ve iş birliği yapma isteğimizi ilettik dedi. Divan başkanı **Hüsnü POYRAZ** Türk Cumhuriyetlerinde bir federasyon kurabilir miyiz diye sordu. **Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY** Bir çok ülkede benzer sivil toplum kuruluşunun olmadığını, olanlarında bu konuya çok sıcak bakmadıklarını söyledi.



Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY

11. Madde oylandı ve ittifakla kabul edildi.

Kuruma yeni üye kabulü ve mevcut üyelerin şartlarını kaybedenlerin üyeliklerinin sona erdirilmesi konusunda yönetim kuruluna yetki verilmesi oylandı ve ittifakla kabul edildi.

Yönetim Kurulu başkanı **Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY** söz aldı.

Üyelik aidatı aylık 1 TL. olmasına rağmen uzun zamandır aidat borcu olanlar aidatı yatırmadıklarını şu an 1 TL. aidatın çok az olduğunu, 100 TL. olmasını önerdi.

Prof. Dr. Nevzat AYPEK söz aldı.

Ticaret Sicil gazetesinde aidat tutarının değişimini ilan etmenin çok maliyetli olduğunu bu nedenle aidatın ona göre belirlenmesi gerekir dedi.

Prof. Dr. Nurettin PARILTI söz aldı.



Prof. Dr. Nurettin PARILTI

Bir sonraki genel kurula kadar bir araştırılım tekrar teklif getirelim dedi bu teklif oylandı ve ittifakla kabul edildi.

Dilek ve temenniler kısmında **Ahmet CANLI** söz aldı.

Daha önce kooperatiflerde çalışmış ve emekli olmuş biri olarak kooperatiflerin hepsi ticaret yapıyor Türk Kooperatifçilik Kurumu eski bir kuruluş bu kurumun bir enstitü bir eğitim kurumu olarak görüldüğünü söyledi.

Divan başkanı **Hüsnü POYRAZ** bu kadar değerli üyesi olan başka bir kurum tanımıyorum daha fazla faaliyet yapalım. Türk Ocaklarıyla irtibat kuralım TV’de program yapalım dedi.

Başka söz alan olmadığından divan başkanı genel kurul üyelerine teşekkür ederek yönetim kuruluna başarı ve iyi niyet temennisinde bulunarak toplantıyı kapattı.

Genel Kuruldan Görüntüler







Genel Kurul Sonrası Üyelere Verilen İftar Yemeği





TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KURUMU HEYETİ İZMİR'DE BAŞARILI TARIMSAL AMAÇLI KOOPERATİFLERİ ZİYARET ETTİ

Türk Kooperatifçilik Kurumu ve **TİKA** iş birliği ile “Kırgızistan’da tarım ve hayvancılık sektörlerinde kooperatifçilik faaliyetlerinin geliştirilmesi” amacıyla yürütülen çalışma programı kapsamında, 15-18 Nisan 2025 tarihleri arasında İzmir ve çevresinde saha ziyaretleri düzenlenmiştir.



Bu ziyarete *Türk Kooperatifçilik Kurumu Başkanı Prof. Dr. Ali Fuat Ersoy*, *Türk Kooperatifçilik Kurumu Yönetim kurulu üyeleri Prof. Dr. Haşim Özudoğru, Prof. Dr. Turhan Çetin, Doç. Dr. Cemil Şenel, Dr. Öğr. Üyesi Mücahit Burak Ünlüönen* ve *Kırgızistan Tarım Üniversitesinden öğretim üyeleri, Kırgızistan Tarım Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Kooperatif ve bazı sivil toplum kuruluşu temsilcileri* katıldı.

Ziyaretlerin öncelikli amacı, başarılı kooperatif modellerini yerinde incelemek bunun yanı sıra

Kırgızistan'da kurulması düşünülen örnek bir tarım ve hayvancılık kooperatifinin yapısal temelini oluşturmaktır.

Bu çerçevede oluşturulan program 15 Nisan 2025 tarihinde İzmir'de bir otelde düzenlenen açılış toplantısı ile başlamıştır.

Açılış toplantısında, ziyaretlerin amacı, hedefler ve program akışı katılımcılarla paylaşılmış, Kırgızistan'da kurulması hedeflenen kooperatif modeline ilişkin genel çerçeve tartışılmıştır.

Aynı gün saat 13:30'da **İzmir Tarım İl Müdürlüğü**'nde bir bilgilendirme toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Bu toplantıda, Türkiye'deki tarım politikaları, kooperatifçilik mevzuatı, destek mekanizmaları ve küçük ölçekli üreticilere yönelik uygulamalar hakkında *İzmir Tarım İl Müdür yardımcısı Dr. Fatih Kılıç* tarafından ayrıntılı sunumlar yapılmıştır.



16 Nisan 2025 tarihinde **Tire Süt Kooperatifi** ziyaret edilmiştir.

Heyet, kooperatifin merkezinde *Tire Süt Kooperatifi Başkanı Osman Öztürk* tarafından karşılanılmıştır. **Osman Öztürk**, kooperatifin kuruluş süreci, mevcut faaliyet yapısı, süt toplama ve pazarlama organizasyonu hakkında kapsamlı bilgi sunmuştur.



Özellikle hijyenik süt toplama, kalite kontrol süreçleri, ortaklar arasında oluşturulan güven ilişkisi ve üreticilere yönelik hizmetler detaylı şekilde paylaşılmıştır.



Heyet, süt toplama merkezleri, analiz laboratuvarı, süt işleme ve et işleme tesislerinde saha incelemelerinde bulunmuřtur.

17 Nisan 2025 tarihinde sabah saatlerinde **Bademli Fidancılık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi** ziyaret edilmiştir.



Ziyarette *Bademli Kooperatifi Yönetim Kurulu Başkanı Huruřit Nallı* tarafından kooperatif faaliyetleri hakkında bilgi verilmiştir.



Hurşit Nallı, tarımsal üretimin desteklenmesinin yanı sıra kırsal kalkınmayı amaçlayan yatırımları ve sosyal projeleri detaylı olarak anlatmıştır. Özellikle fidan üretim merkezleri, soğuk hava depoları ve eğitim yatırımları hakkında yerinde bilgiler verilmiş, üreticilere sağlanan destek hizmetleri tanıtılmıştır.

Aynı gün öğleden sonra **İğdeli Tarımsal Kalkınma Kooperatifi** ziyaret edilmiştir.



Heyet,
İğdeli Kooperatifi
Başkanı
Süleyman Top
tarafından
karşılanmış ve
bilgilendirilmiştir.

Süleyman Top,
İğdeli köyündeki
küçük üreticilerin
bir araya gelerek
oluşturdukları güçlü
kooperatif yapısını
ve bu yapının
ekonomik getirilerini
aktarmıştır.



Üretici dayanışması,
ortak üretim ve
pazarlama stratejileri
ile kooperatifin köyün
ekonomik ve sosyal
yapısına olan olumlu
etkileri heyetle
paylaşılmıştır.

18 Nisan 2025
tarihinde İzmir'de bir
otelde düzenlenen
değerlendirme ve
kapanış toplantısında,
gerçekleştirilen
ziyaretlerden elde edilen
gözlemler ve çıkarımlar
heyet üyeleri tarafından
paylaşılmıştır.



Türkiye'de gözlemlenen başarılı kooperatif örneklerinden elde edilen bilgiler doğrultusunda **Kırgızistan**'da kurulacak yeni kooperatif modeli üzerinde tartışılmıştır.

KOOPERATİFLERDE TASFİYE MEMURLARININ HUKUKİ MESULİYETİ

Mustafa YAVUZ*

1. Giriş

Kooperatifler, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununda¹ (**KoopK**) öngörülen dağılma sebeplerinden herhangi birisinin vuku bulmasıyla birlikte tasfiyeye girerler.

Tasfiye ise kooperatif malvarlığının paraya dönüştürülmesi, alacakların tahsili cihetine edilmesi, varsa borçların ve pay bedellerinin ödenmesi, bu işlemler sonrasında bir bakiye kaldığı takdirde bu bakiyenin dağılma sırasında kayıtlı bulunan ortaklar ya da hukuki halefleri arasında sermaye payları ile orantılı bir şekilde dağıtılması ve kooperatif kaydının ticaret sicilinden silinmesi işlemlerinin bütünüdür.

Kooperatiflerde tasfiye işlemleri, tasfiye kurulu tarafından yerine getirilir. Bu kurul, genel kurulca seçilir ve en az iki kişiden oluşur.

Genel kurul, tasfiye işlemlerini yürütmek üzere yönetim kurulunu da vazife verebilir.

Ancak genel kurul tarafından tasfiye kurulu için bir seçim ya da vazifelendirme yapılmaması halinde tasfiye işleri yönetim kurulunca yerine getirilir.

Tasfiye kurulu, kooperatife ait hak ve malların korunması amacıyla düzenli bir şekilde ve ifa ettiği görevin bilincinde olan yönetici gibi her türlü tedbiri alır ve kooperatifin tasfiyesini en kısa sürede tamamlar.

Tasfiye kurulu üyelerinin ve dolayısıyla tasfiye memurlarının mesuliyeti **KoopK**'da düzenlenmemiştir.

Bu durumda, anılan Kanunun 98. maddesinde² yer alan atıf dolayısıyla 6102 sayılı Türk Ticaret

*Gümrük ve Ticaret Uzmanı

1) 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu, 10.05.1969 tarihli ve 13195 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2) 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 98. maddesinde, "Bu Kanunda aksine açıklama olmayan hususlarda Türk Ticaret Kanunundaki anonim şirketlere ait hükümler uygulanır." denilmektedir.



Kanununun³ (TTK) anonim şirketlerde tasfiye memurlarının hukuki sorumluluğuna dair hükümleri kooperatifler hakkında da uygulanır.

Hemen belirtelim ki, TTK dışında, tasfiye memurlarının mesuliyetine dair 213 sayılı Vergi Usul Kanunu,⁴ 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu⁵ ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun⁶ da düzenlemeler vardır.

İşte bu çalışmada, KoopK ve TTK hükümleri çerçevesinde, kooperatiflerde tasfiye memurlarının hukuki mesuliyeti tüm yönleriyle ele alınmış ve incelenmiştir.

2. Tasfiye Memurlarının Mesuliyeti

Hukuki mesuliyet, meydana gelen zarardan kimlerin sorumlu olduğunu ortaya koyan ve bu gayeyle zarara uğramış olan kişinin zarar verene karşı uğradığı zararın telafi edilmesini talep etme hakkını düzenleyen kurallardır.⁷

Tasfiye memurlarının hukuki mesuliyeti, KoopK'nın yollamada bulunduğu TTK'da, bağımsız bir şekilde tanzim edilmemiştir. TTK'nın 546/2. maddesinde, "**Tasfiye memurlarının sorumluluğu hakkında 553. madde hükmü uygulanır.**" ifade edilmek suretiyle, bu sorumluluğa dair anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin hukuki mesuliyetinin tanzim edildiği TTK md. 553'e göndermede bulunulmuştur.⁸

O halde, hem kooperatiflerde hem de anonim şirketlerde tasfiye memurlarının hukuki sorumluluğu ile ilgili olarak anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin, kurucularının ve yöneticilerinin mesuliyetini ihtiva eden TTK'nın 553. maddesi tatbik olunmaktadır.

Öte yandan, hukuki sorumlulukla ilgili kuralları ve esasları belirleyen TTK'nın 555 ila 561. maddeleri, tasfiye memurlarının mesuliyeti hakkında ayrıca tatbik olunur.

2.1. Genel Sorumluluk Hali

Kooperatiflerde tasfiye memurları, TTK'nın 553/1. maddesine göre kanundan ve anasözleşmeden

3) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

4) 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 10-12.01.1961 tarihli ve 10703-10705 sayılı Resmi Gazetelerde yayımlanmıştır.

5) 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 21.06.2006 tarihli ve 26205 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

6) 6183 sayılı Kamu Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 28.07.1953 tarihli ve 8469 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

7) Necla Akdağ Güney, Türk Hukukunda Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2008, s.29.

8) Belirtildiği şekilde bir atıf olmasaydı dahi, tasfiye memurlarının sorumluluğu hususunda yine TTK md. 553'te yer alan hükümler tatbik olunabilirdi. Nitekim sözü edilen maddenin başlığında ve metninde "tasfiye memurları" ibaresi yer almakta ve zaten tasfiye memurlarının sorumluluğunda mezkûr hükümler uygulanmaktadır.

kaynaklanan mükellefiyetlerini kusurlu bir şekilde aykırı davranışları halinde, kooperatif ile kooperatifin ortak ve alacaklılarının uğradığı zararı karşılamakla yükümlüdür.

Zikredilen hükümde yer alan **“Kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerin ihlali”** ifadesi, tasfiye memurlarının sorumluluğuna neden olan halleri somutlaştırmaktadır.

Bahsi geçen maddedeki **“yükümlülük”**, tasfiye memurlarının bir yetki ya da görev çerçevesinde, yasada veya anasözleşmede öngörülen hususlardaki yapma/yapmama zorunluluğunu göstermektedir. Söz konusu hükme göre sorumluluğun ortaya çıkabilmesi için mükellefiyetin anasözleşme veya kanundan kaynaklanması gerekmektedir.

Kooperatif tasfiye memurlarının hukuki sorumluluğuna gidilebilmesi için; anasözleşme veya kanunda yer alan mükellefiyetlere aykırı hareket edilmesinden dolayı bir zararın doğması, mezkûr zararın nedeninin tasfiye memurlarının kusurlu davranışları olması, bunların yanında zarar ile anasözleşmeye ve kanuna aykırı fiil arasında illiyet bağının mevcudiyeti aranır. Bahse konu hususlardan birinin bulunmaması durumunda, tasfiye memurlarının hukuki sorumluluğuna gidilemez.

Kooperatiflerin uğradığı zararın sorumlu tasfiye memurlarından talep etme yetkisi, öncelikle doğrudan zarara uğramış olan kooperatife aittir.

Bununla birlikte kooperatifin dava açmayı ihmal etmesi veya sorumlu kişilerin kooperatifin hâkimiyetine sahip olması hasebiyle kooperatif tarafından davanın açılmaması ihtimaline binaen dava açma hakkı kooperatif dışında ortaklara da tanınmıştır.

Ancak kooperatif ortakları, tazminatın sadece kooperatife ödenmesini isteyebilir. Kooperatif alacaklılarıysa sadece kooperatifin iflas etmesi halinde bu davayı açma hakkını haizdir (**KoopK md. 98, TTK md. 555-556**).

Tasfiye memurları hakkında hukuki mesuliyet davası, kooperatif merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde ikame edilir.

Bu arada, tasfiye memurlarının genel kurulca ibra olunması ya da tazminat isteme hakkının zamanaşımına uğraması hallerinde tasfiye memurlarının hukuki mesuliyetine başvurulamaz.

Diğer taraftan, **TTK**'da sorumlulukla ilgili olarak **‘mutlak teselsül’** değil, **‘farklılaştırılmış teselsül’** kuralı kabul edilmiştir.

Mutlak teselsülde, birden çok kişi, birlikte neden oldukları zarardan zarara uğramış olan kişiye karşı birlikte sorumluyken, farklılaştırılmış teselsülde birden çok kişinin aynı zararı karşılamak zorunda kalması halinde, bu kişilerden her biri, kusuruna ve durumun gereklerine göre, zarar şahsi olarak kendisine yükletilebildiği seviyede, oluşan zarardan diğer mesullerle birlikte müteselsilen sorumlu olmaktadır (**KoopK md. 98, TTK md. 557**).

Bu yöntemde, borçlu kişilerin alacaklıya karşı müteselsil mesuliyeti devam etmekle birlikte, müteselsil borçluların sorumluluk tutarı bakımından farklılaşmaya gidilmesine imkan sağlanmaktadır.

Bu halde, tasfiye memurları hakkında açılan mesuliyet davalarında, sorumluluk tespit edilirken, genel indirim sebepleri dışında illiyet bağının veya kusurun olmaması ya da az olması gibi şahsi indirim sebepleri de hesaba katılır.

Yeri gelmişken ifade edelim ki, tasfiye memurlarının görevini yaptığı sırada işlediği haksız fiillerden kooperatif de sorumludur (**KoopK md.98, TTK md. 539/4**).



Başka bir anlatımla, üçüncü kişilerin korunması amacı ile tasfiye memurlarının görevlerini yaparken işlemiş oldukları haksız fiillerden kooperatifler de sorumlu kılınmıştır.

2.2. Haksız Olarak Ödenmiş Olan Paralardan Dolayı Mesuliyet

Tasfiyede olan kooperatifin borçları ödenmedikçe veya gerekli önlemler alınmadıkça tasfiye bitmez. Bu kapsamda, alacaklı oldukları kooperatif kayıt veya defterlerinden yahut farklı bir belgeden tespit edilen ve ikametgâhları bilinenler taahhütlü mektupla, diğer alacaklılar ise Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde birer hafta arayla yapılan üç ilanla kooperatifin sona ermiş olduğu hususunda bilgilendirilir ve alacaklarını tasfiye memurlarına bildirmeye davet edilir.

Diğer alacaklılara üçüncü defa yapılan çağrının gününden itibaren üç ay geçmedikçe kalan meblağın dağıtımı yapılamaz. Bununla beraber, durum ve hale göre mahkeme, alacaklılar için bir tehlikenin mevcut olmaması durumunda üç ay dolmadan da dağıtım izni verebilir (**KoopK md. 98, TTK md. 541, 543/2**).

KoopK'nın 98. maddesindeki yollamayla kooperatifler hakkında da uygulanan **TTK** md. 541/4'te, yukarıda belirtilen yönteme aykırı hareket eden tasfiye memurlarının haksız yaptığı ödemeler nedeniyle **TTK**'nın 553. maddesi uyarınca mesul olduğu belirtilmiştir.

Bu bağlamda, tasfiye memurlarının haksız bir şekilde yaptığı ödemeler dolayısıyla kooperatifin zarara uğraması ve bu sonucun tasfiye memurlarının kusurlu davranışlarından kaynaklanması durumunda tasfiye memurları hakkında hukuki mesuliyet doğmaktadır.

3. Sonuç

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu gereğince yasal istisnalar saklı olmak üzere, dağılan kooperatifler tasfiyeye girerler. Kooperatiflerde tasfiye işlemleri tasfiye memurları tarafından yapılır.

Tasfiye memurlarının hukuki sorumluluğu Kooperatifler Kanununda düzenlenmemiştir. Anılan Kanunda yapılan atıf dolayısıyla bu hususta 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümleri uygulanmaktadır. İki Kanun birlikte değerlendirildiğinde, mezkûr Kanunlarda tasfiye memurlarına önemli yetki ve görevler tevdi edilmiş; buna mukabil söz konusu yetki ve görevlerle mütenasip olarak tasfiye memurları hakkında hukuki sorumluluk öngörülmüştür.

Tasfiye memurlarının sorumluluğuyla ilgili olarak **TTK**'nın 546/2. maddesinde yapılan atıf dolayısıyla aynı Kanunun 553. maddesinde yer alan hükümler uygulanır. Bu halde; tasfiye memurları, anasözleşme ve kanundan kaynaklı sorumluluklarına kusurlu bir şekilde aykırı hareket ettikleri takdirde, kooperatif ile kooperatifin ortak ve alacaklılarına verdikleri zararlardan sorumludur.

Tasfiye memurlarının mesuliyetine gidilebilmesi için bir zararın doğmuş olması mecburidir. Öte yandan, mesuliyetin türü kusur sorumluluğudur ve tasfiye memurlarının kusurlu hareket ettiklerini ispat yükümlülüğü davacılar üzerindedir.

Ayrıca, **TTK**'nın 541. maddesinde öngörülen kurallara aykırı davranan tasfiye memurları haksız olarak ödemiş oldukları paralardan dolayı sorumludur.

Kooperatifin uğradığı zararın tazmin edilmesini isteme hakkı, kooperatif tüzel kişiliğine ve kooperatif ortaklarına aittir; alacaklılar ise yalnızca iflas halinde bu talepte bulunabilir.

Birden fazla tasfiye memurunun aynı zararı karşılamasının gerektiği hallerde, tasfiye memurlarından her biri, durumun icaplarına ve kusurlarına göre zarar şahsi olarak kendilerine yükletilebildiği miktarda, oluşan zarardan diğerleriyle beraber müteselsilen sorumludur.

Hukuki sorumluluk, genel kurul tarafından ibra kararı alınması veya tasfiye memurlarından tazminat isteme hakkının zamanaşımına uğraması hallerinde sona erer.

Kaynakça

6183 sayılı Kamu Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun (28.07.1953 tarihli ve 8469 sayılı R.G.).

213 sayılı Vergi Usul Kanunu (10-12.01.1961 tarihli ve 10703-10705 sayılı R.G.).

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu (10.05.1969 tarihli ve 13195 sayılı R.G.).

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu (21.06.2006 tarihli ve 26205 sayılı R.G.).

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı R.G.).

Akdağ Güney, Necla, Türk Hukukunda Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2008.

KOOPERATİFLERDE GENEL KURUL TOPLANTILARINA KATILMA HAKKI

Özdem
SATICI TOPRAK*

I - Giriş

Genel kurul toplantıları kooperatiflerde geçmiş yıl faaliyetleri hakkında bilgi almak, gelecek yılın harcamalarını planlamak imkanı veren ve tüm ortakların katılımı ile gerçekleştirilen kapsamlı toplantılardır. Bu toplantılara katılmak her ortağın temel hakkı olmakla birlikte bu hakkın kötüye kullanılmasını önlemek amacıyla bazı kısıtlamalar getirilmiştir. Bazı genel kurul kısıtlamaları ise genel kurula katılan ortakların oy kullanmasına yöneliktir. Kooperatif genel kurul toplantıları ile ilgili bu kısıtlamalara uyulmaması toplantı hakkında iptal davası açılmasına sebebiyet verebilir.

II - Kooperatif Genel Kurul Toplantıları

II.1. Kuruluş Genel Kurul Toplantısı

Kooperatifler en az yedi gerçek veya tüzel kişinin ortaklığı ile kurulur. Kuruluş bu ortaklarca ana sözleşmenin ticaret sicili müdürlüğünde yetkilendirilmiş personel huzurunda imzalanması ile gerçekleştirilir. **(KK Md.2/1)** Kooperatifin kuruluşu yılın herhangi bir zamanında gerçekleştirilebilir. İlk ana sözleşme ile yönetim ve denetim kurulu atanır. Dolayısıyla, kuruldukları yıl içinde kooperatiflerin genel kurul toplantısı yapma zorunlulukları olmadığı gibi bu toplantıyı icra etmelerine de bir engel yoktur.

II.2. Olağan Genel Kurul Toplantısı

Kooperatiflerin yapmakla mükellef oldukları genel kurul toplantısı olağan, diğer adıyla yıllık genel kurul toplantılarıdır. 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'na göre olağan toplantının her hesap devresi sonundan itibaren altı ay içinde ve en az yılda bir defa yapılması zorunludur. Olağan genel kurul toplantılarının üst kuruluşa ortak olunması ve genel kurul toplantısının gündemine konuyla ilgili madde konulması şartıyla, en fazla iki hesap dönemini kapsayacak şekilde ve birleştirilerek yapılabilmesi de mümkündür. **(KK Md.45/1)**

***Ticaret Başmüfettişi, Ticaret Bakanlığı**

1) Y.6.HD., 2021/6282 E., 2022/1315 K., 10/03/2022 T.

II.3.Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı

Olağanüstü genel kurul toplantıları icra edilme zorunluluğu bulunmayan ve fakat kooperatifin olağan genel kurulu haricinde ihtiyaç duyması halinde yapacağı toplantılardır. **(KK Md.45/1)** Bu toplantının yapılmasını zorunlu kılan bazı haller 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nda düzenlenmiştir. Buna göre, kooperatifin aciz halinde olduğunu gösteren emarelerin olması halinde yahut kooperatif yöneticilerinin görevlerine ilgili Bakanlık¹ tarafından son verilmesi halinde genel kurulun olağanüstü toplantıya çağırılması gerekmektedir. **(KK Md.63/1, 90/2)**

III - Kooperatiflerde Genel Kurul Toplantılarına Katılma Hakkı

III.1.Toplantıya Katılma Hakkı

Kooperatiflerde genel kurul bütün ortakları temsil eden en yetkili organdır. **(KK Md.42/1)** Bu toplantıya, yönetim kurulu tarafından **KOOPBİS**'ten² alınan ortaklar listesinde adı bulunanlar katılabilir. **(KK Md.45/6)** Ancak bu toplantılara ortak sıfatıyla katılabilmek için genel kuruldan en az üç ay önce ortaklığa girmiş olmak gerekir. Diğer bir ifadeyle üç ay önce ortak olmayanlar hariç her ortağın genel kurula katılma hakkı vardır. **(KK Md.26)** Bu düzenlemenin tek istisnası ise yapı kooperatifleridir. Dolayısıyla konut ve işyeri yapı kooperatiflerinde ortaklık genel kuruldan bir gün önce gerçekleşmiş olsa bile ortak genel kurula katılma hakkını kazanır. **(KK Md.26)** Genel kurulun fiziken yapılmanın tüm sonuçlarını doğurduğundan elektronik ortamda yapılan genel kurul toplantılarında da aynı düzenlemeler geçerlidir. **(KK Md.45/7)**

III.2. Devir Yoluyla Ortak Olanlar

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nda üç ay evvel ortak olmayanların genel kurula katılmamasına yönelik düzenlemenin devir yoluyla kooperatife girenleri kapsayıp kapsamadığına ilişkin bir açıklama bulunmamaktadır. Bilindiği üzere, kooperatiflere doğrudan ortak olunabileceği gibi bir ortaktan ortaklık payını devir almak suretiyle de girilebilir. **(KK Md.8/1, 14/3)** Bununla birlikte konuyla ilgili Ticaret Bakanlığı'nın üç ay evvel ortak olmayanların genel kurula katılamayacağı yönündeki düzenlemenin devir suretiyle ortaklığa girenleri kapsamadığı yönünde görüşleri mevcuttur.³ Kanımızca da düzenlemenin amacı dikkate alındığında, devir suretiyle ortaklığa girme bu amaca hizmet etmemektedir. Zira, bu hüküm ile kooperatif yöneticilerinin genel kuruldan hemen önce naylon ortak kaydı yaparak genel kurulu kendi istekleri doğrultusunda yönlendirmeleri engellenmek istenmiştir. Kooperatife doğrudan ortak kaydında yönetim kurulu karar organı iken devir işleminde kooperatif üçüncü kişi konumundadır. Diğer bir ifadeyle devir kooperatifin iradesi dışında gerçekleşen bir işlemdir. Bu nedenden ki, yasada kooperatife doğrudan girecek kişilerin kaydında yönetim kuruluna takdir yetkisi verilmiş iken devir suretiyle ortaklığı alan kişilerin ortaklık şartlarını taşıması halinde ortaklığa kabulü zorunlu kılınmıştır. **(KKM Md. 8/1, 14/3)** Tarafların usulüne uygun olarak yaptıkları devir taleplerinin yönetim kurulunca kötü niyetle karara bağlanmamış olması da bu kişilerin genel kurula katılma haklarını ortadan kaldıramaz.⁴

1) İlgili bakanlık deyiminden, tarımsal amaçlı kooperatifler ve üst kuruluşları için Tarım ve Orman Bakanlığı, yapı kooperatifleri ve üst kuruluşları için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, diğer kooperatifler ve üst kuruluşlar için ise Ticaret Bakanlığı anlaşılmalıdır.

2) Ticaret Bakanlığı tarafından tüm kooperatif ve üst kuruluşlarının, kooperatifçilik hizmetlerine elektronik ortamda eriştiği ve merkezi veri tabanının yönetildiği Kooperatif Bilgi Sistemi

3) <https://ticaret.gov.tr/kooperatifcilik/sikca-sorulan-sorular/kooperatif-ortakliklari-ve-organlari>

III. 3. Ortak Olup Genel Kurula Katılamayanların Durumu

Anlaşılaçağı üzere, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'ndaki üç aylık kısıtlama ortaklık statüsü ile ilgili olmayıp, bu süreçte yapılacak genel kurul toplantısına katılıp katılmama ile ilgilidir. Dolayısıyla, üç ay evvel ortak olmadığı için genel kurula katılamayan kişiler diğer tüm ortaklar gibi bu statüyü kazanmışlardır. Bunun doğal bir sonucu olarak bu ortaklar ile aynı hak ve yükümlölükler tabidirler. Dolayısıyla, bu kişiler katılamadıkları genel kurul toplantısında kooperatif organlarına seçilebilir ve bu görevi kabul etmeleri halinde sürdürebilirler. Diğer bir ifadeyle, genel kurula katılamama bu kişilerin kooperatif yönetim ve denetim kurulu üyeliklerine yahut üst kuruluş temsilciliklerine seçilmelerine engel teşkil etmez.

III. 4. Toplantıya Katılıp Oy hakkı Kısıtlananlar

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nda ortakların genel kurul toplantısına katılması üç ay evvel ortak olma şartıyla sınırlandırılmış iken toplantıdaki bazı kararlarla ilgili oy kullanmada bazı kısıtlamalar getirilmiştir. Buna göre, kooperatiflerin oran seçimlerinde yani yönetim ve denetim kurulu üyeliklerinin seçiminde her ortak en fazla bir ortağı temsilen oy kullanabilir. **(KK Md.48/2)** Dolayısıyla, bir ortak genel kurulda birden fazla ortağı temsil etse de organ seçimlerine ilişkin müzakerelerde temsil ettiği ortaklardan sadece biri adına oy kullanabilecek; diğer bir ifadeyle bir ortak organ seçimlerinde biri kendi oyu olmak üzere azami iki oy kullanabilecektir.

Bu yöndeki bir diğer kısıtlama ise kooperatif işlerinin ibra ve şahsi işlerle ilgili genel kurul kararlarına yöneliktir. Buna göre kooperatif işlerinin görülmesine herhangi bir suretle katılmış olanlar yönetim kurulunun ibrasına ait kararlarda oylamaya katılamayacağı gibi ortaklar da kendisi veya eşi yahut usul ve fūruu ile kooperatif arasında şahsi bir işe veya davaya dair olan görüşmelerde oy hakkını kullanamayacaktır. (KK Md.50/1-2)

IV - Sonuç

Kooperatiflerde genel kurul toplantılarına katılmak ortakların temel hakları arasında bulunmakla birlikte yeni ortak kaydının yöneticilerce kötüye kullanılmasını önlemek amacıyla genel kurul toplantı tarihinden üç ay önce ortak olmayanların toplantıya katılamayacakları düzenlenmiştir. Genel kurula katılmaya hakkı olmayanların katılması o toplantının iptaline kadar gidecek sonuçlara yol açabilir. Bununla birlikte söz konusu kısıtlama devir yoluyla ortaklığa girenleri kapsamadığı gibi diğer tüm ortaklarla aynı hak ve yükümlölükler sahip olduklarından bu ortakların iştirak edemedikleri genel kurul toplantılarında yönetim ve denetim kurulu üyeliklerine seçilmesine de engel yoktur.

Kaynakça

1-T.C.Yasalar (1163 sayılı Kooperatifler Kanunu)

2-<https://ticaret.gov.tr>

3-<https://karararama.yargitay.gov.tr>

4) Y.23.HD., 2016/2941 E., 2018/5889 K., 14/12/2018 T.

SAĞLIK HİZMETLERİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Yeter DEMİR
USLU*

Giriş

Günümüzde sağlık sistemlerinin sürdürülebilirliği, yalnızca bireylerin sağlık düzeyini yükseltmeyi değil, aynı zamanda ekonomik, sosyal ve çevresel dengelerin korunmasını da hedefleyen bütüncül bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir. Küresel ölçekte artan sağlık harcamaları, yaşlanan nüfus, kronik hastalıkların yaygınlaşması ve çevresel tehditler gibi unsurlar; sağlık sistemlerinin sürdürülebilirliğini sağlama gerekliliğini daha da ön plana çıkarmaktadır. Bu bağlamda, sağlık hizmetlerinin hem bugünkü toplum ihtiyaçlarını karşılaması hem de gelecek nesillerin sağlık hakkını gözeterek yapılandırılması elzemdir. Birleşmiş Milletler tarafından 2015 yılında ilan edilen **“Küresel Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri”**, sağlık sistemlerini daha adil, erişilebilir, kaliteli ve çevresel olarak duyarlı hale getirme yönünde küresel bir vizyon sunmaktadır. Sağlık sektörünün doğası gereği yüksek emek ve teknoloji yoğun bir alan olması, bu hedeflere ulaşmada sistematik ve çok boyutlu stratejilere olan ihtiyacı artırmaktadır (**Cansever, 2021**).

Sağlık hizmetlerinin sürdürülebilirliği; finansal kaynakların etkin yönetimi, sağlık çalışanlarının memnuniyeti, hizmete erişimde adalet, hasta memnuniyeti, çevresel etkilerin azaltılması ve teknolojik dönüşüm gibi pek çok konuyu kapsamaktadır. Bu çalışma, sağlık hizmetlerinde sürdürülebilirlik konusunu ele alınacaktır.

Sürdürülebilirlik Kavramı

İnsanlık, enerjiye erişimi sürdürülebilir, düşük maliyetli ve kaliteli şekilde sağlayabilmek için sürekli yeni kaynak arayışındadır. Bu doğrultuda, 2015 yılında Birleşmiş Milletler, gelir adaletsizliğini azaltmak, gezegeni korumak ve küresel refahı artırmak amacıyla Küresel Sürdürülebilirlik Hedeflerini ilan etmiştir. Belirlenen hedefler doğrultusunda, her sektörün sürdürülebilirliği sağlamak ve küresel sisteme entegre olmak için bu süreci uygulamaya geçirmesi kritik öneme sahiptir (**Cerf, 2019**).

Sürdürülebilirlik, insanların ihtiyaçlarını karşılarken doğal kaynakların korunmasını ve çevre ile uyum içinde olunmasını gerektirmektedir. Sürdürülebilirlik hem bireylerin hem de işletmelerin

* Prof. Dr., İstanbul Medipol Üniversitesi Öğretim Üyesi

çevreye yönelik taleplerinin, gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılama kapasitesini azaltmadan karşılanabildiği bir ekonomik durum olarak değerlendirilmektedir (*Chapin vd., 1996*).

Sürdürülebilir kalkınma, bireylerin çevresel ve doğal süreçlere uyum sağlayarak ekonomik gelişimini sorumlu bir bakış açısıyla sürdürmesini temel almaktadır. Bu bağlamda, sürdürülebilirliğin iki temel ilkesi bulunmaktadır. İlk olarak, dünyadaki kaynakların yalnızca yenilenebilir düzeyde kullanılması veya yenilenemez kaynaklar söz konusu olduğunda sürdürülebilir alternatiflerin geliştirilmesi gerekmektedir. İkinci olarak ise, atık yönetiminin çevrenin sindirebileceği düzeyde tutulması ve ekosisteme zarar vermeyecek şekilde düzenlenmesi önem arz etmektedir. Bu bağlamda sürdürülebilir kalkınma, toplumların çevresel ve doğal süreçlerle uyumlu biçimde, ekonomik gelişimlerini sorumluluk bilinciyle sürdürmelerine dayanmaktadır.

Sağlık Hizmetlerinde Sürdürülebilirlik

Sağlık sistemleri ve kuruluşlarının gelişimi ile işleyişi, toplumun sağlık ve refah düzeyini artırmayı hedefleyen bir anlayış çerçevesinde değerlendirilmelidir. Bu doğrultuda, sağlık hizmetleri sektörünün sürdürülebilir bir şekilde varlığını devam ettirmesi ve etkinliğini artırması, kamu yararı ve değer üretme sürecinde merkezi bir ilke olarak ele alınmalıdır (*Romanelli, 2017*).

İşletmeler, ekonominin üretken kaynakları olarak önemli bir konuma sahip olup, sürdürülebilirlik kavramı giderek daha fazla araştırma konusu haline gelmiştir. İşletmelerin katkısı olmaksızın sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması oldukça güçtür. İşletmeler, sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesi veya bu sürecin olumsuz yönde etkilenmemesi açısından kritik roller üstlenmektedir. Sağlık sistemleri ve işletmelerini de sürdürülebilir olmaya zorlayan bir dizi faktör bulunmaktadır. Bunlar;

- Sağlık hizmetlerine erişimde artış,
- Sağlık sektörünün emek ve teknoloji yoğun olması ve bu nedenle maliyetlerin artması,
- Yaşlanan nüfus ve buna bağlı olarak kronik hastalıkların tedavi yükünün artması,
- Çevresel faktörlere bağlı oluşan tehditler ve değişen yaşam biçimleri,
- Hizmet sunumuna yönelik nitelik ve çeşitlilik beklentileridir.

Sağlık sektöründe sürdürülebilirliği etkileyen faktörler hem içsel hem de dışsal dinamiklerden kaynaklanmaktadır. Hastaların artan ve çeşitlenen ihtiyaçları, sağlık kurumlarının esnek, duyarlı ve kaliteli hizmet sunma kapasitesini sürekli olarak geliştirmesini gerektirirken; ekonomik krizler sağlık hizmetlerinin finansal sürdürülebilirliğini tehdit eden önemli unsurlar arasında yer almaktadır.

Tıp ve sağlık eğitiminin yaygınlaşması, bilgi düzeyinin artmasıyla birlikte hasta beklentilerini yükseltmekte, bu da sağlık işletmeleri üzerinde ek baskılar oluşturmaktadır. Yürütülen sağlık politikaları sektörün yönünü belirleyen temel düzenleyici güçlerden biri olurken; küresel ısınma ve yerel çevresel kirlilik, çevresel sürdürülebilirlik açısından sektöre ilave sorumluluklar yüklemektedir. İşletme kültürü, kurum içi sürdürülebilirlik uygulamalarının benimsenmesinde belirleyici rol oynarken; doğal kaynakların kıtlığı, artan işletme maliyetleri ve etik ilkelere bağlılık da sürdürülebilirliğin sağlanmasında kritik öneme sahiptir (*Marimuthu ve Paulose, 2016*).

Sağlık hizmetlerinin sürdürülebilirliğini etkileyen önemli unsurlardan biri de, Birleşmiş Milletler tarafından yayımlanan “**Ortak Geleceğimiz**” raporunda vurgulanan ekonomik, sosyal ve çevresel denge anlayışıdır. Bu raporda, günümüz toplumunun ihtiyaçlarını karşılarken gelecek nesillerin haklarını da gözetmek gerektiği ifade edilmektedir. Sürdürülebilir sağlık hizmetleri, kesintisiz sunum, yoğun emek ve ileri teknoloji kullanımının yarattığı maliyet baskıları ile sınırlı kaynakların

etkin yönetimi arasında bir denge gerektirmektedir. Kaynakların verimli, adil ve sürdürülebilir tahsisi, sağlıklı toplumların oluşumunda kritik rol oynamaktadır (**Munir vd., 2019**).

Bu doğrultuda sürdürülebilir sağlık politikaları, insan yaşamını merkeze alan, uzun vadeli yatırımları içeren ve ekonomik yükü hafifletecek finansal planlamaları kapsayan bir anlayışla oluşturulmalıdır. Finansman yönetiminin etkin yürütülmesi, sağlık hizmetlerinde sürdürülebilirliği sağlamada belirleyici bir unsur olarak değerlendirilmektedir. Finansal sürdürülebilirlik çerçevesinde, sağlık kurumlarının maliyetlerini karşılayabilir durumda olması gerekmektedir (**Çetiner ve Özen, 2019**).

Kar odaklı olmayan sağlık işletmeleri dahil olmak üzere tüm kurumlar için, sürdürülebilirlik, hizmet devamlılığını sağlayacak ölçüde bir finansal istikrarı gerektirmektedir (**Topal vd., 2006**).

Literatürde dijital hastane ve yalın hastane modelleri, sürdürülebilir sağlık sistemleri kapsamında önemli uygulamalar olarak öne çıkmaktadır. Bu modeller, teknolojik dönüşümü destekleyerek hem operasyonel verimliliği artırmakta hem de çevresel etkiyi azaltmaya katkı sunmaktadır. Dolayısıyla finansal sürdürülebilirliğin sağlanması, genel sağlık sisteminin uzun vadeli varlığı için temel bir gereklilik olarak değerlendirilmektedir (**Abeysekera, 2022**).

Sürdürülebilir sağlık sistemleri yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda sosyal bileşenleri de içeren bütüncül bir yaklaşıma dayanmaktadır.

Sosyal sürdürülebilirlik, bireylerin sağlık hizmetlerine adil erişimini sağlarken, toplumsal refah ve eşitliğe katkıda bulunmayı da amaçlamaktadır. Sağlık eğitiminin yaygınlaştırılması, bireylerin bilinçli sağlık yönetimi yapabilmesine olanak tanımakta ve hizmetlere etkin katılımı desteklemektedir (**Guidetti vd., 2022**).

Aynı zamanda sağlık çalışanlarının iş tatmini ve mesleki gelişimi, kaliteli hizmet sunumu ve personel devamlılığı açısından önemli rol oynamaktadır. Çalışan memnuniyeti, yalnızca sosyal faydayı artırmakla kalmamakta; aynı zamanda inovasyon süreçlerine katkı sunarak hizmet kalitesini ve sistemin sürdürülebilirliğini de desteklemektedir (**Rodríguez vd., 2021**).

Çevresel sürdürülebilirlik ise sağlık sektörünün giderek artan sorumluluk alanlarından birini oluşturmaktadır. İklim değişikliğinin sağlık üzerindeki etkilerinin yönetilmesi, sektörün doğrudan müdahale alanı olmakla birlikte; enerji yoğun faaliyetler, ilaç ve tıbbi cihaz üretimi gibi işlemler, sağlık sistemlerinin çevresel etkilerini artırmaktadır (**Eckelman ve Sherman, 2016**). Bu nedenle, sağlık işletmeleri çevreye duyarlı yaklaşımları benimsemeli, enerji verimliliği, su tasarrufu, atık yönetimi ve karbon ayak izinin azaltılması gibi uygulamaları kurumsal stratejilerinin parçası haline getirmelidir (**Bardwell, 2007**).

Yeşil bina uygulamaları bu çabanın önemli bir bileşeni olarak öne çıkmakta; bölgesel ulaşım, su ve enerji verimliliği, malzeme kullanımı ve iç çevre kalitesi gibi kriterlerle çevresel etkiyi en aza indirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, yenilenebilir enerji kullanımı, tıbbi atık yönetimi, geri dönüşüm faaliyetleri ve kaliteyi artırmaya yönelik çevresel sertifikasyon süreçleri, çevresel sürdürülebilirliği destekleyen temel uygulamalar arasında yer almaktadır (**Rodríguez vd., 2021**).

Sonuç

Sağlık hizmetlerinde sürdürülebilirliğin sağlanması, yalnızca ekonomik ve sosyal boyutlarla sınırlı kalmayıp çevresel faktörleri de dikkate alan bütüncül bir yaklaşımı gerektirir. Sağlık sektörü, iklim değişikliği nedeniyle ortaya çıkan sağlık sorunlarının yönetiminde kritik bir rol üstlenirken, aynı zamanda kendi faaliyetleri ile çevresel sürdürülebilirliği tehdit eden sektörlerden biri hâline gelmektedir. Yüksek enerji gerektiren ilaç ve tıbbi cihaz üretimi, hastane binalarındaki iklimlendirme sistemleri, su tüketimi, tıbbi atık yönetimi ve ulaşım gibi unsurlar, sektörün çevresel etkilerini artırmaktadır. Bu nedenle sağlık kuruluşlarının sürdürülebilirliğe katkı sağlamak amacıyla çevre dostu uygulamaları sistematik biçimde hayata geçirmesi önem taşımaktadır. Hastane tasarımı enerji verimliliği uygulamaları, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı, atıkların

ayrıştırılması ve geri dönüşüm faaliyetlerinin teşvik edilmesi gibi uygulamalar, sağlık hizmetlerinin çevresel sürdürülebilirliğini desteklemektedir. Özellikle karbon ayak izinin azaltılmasına yönelik önlemler, çevresel etkilerin en aza indirilmesini sağlamakta ve aynı zamanda kurumsal itibarı güçlendirmektedir. Sonuç olarak, sağlık hizmetlerinde sürdürülebilirliğin sağlanması; finansal kaynakların etkin kullanımı, sağlık çalışanlarının memnuniyeti, hizmete erişimde adaletin gözetilmesi ve toplum sağlığını uzun vadede koruyacak politikaların benimsenmesinin yanı sıra, çevresel etkilerin en aza indirilmesine yönelik stratejilerin de sistemin ayrılmaz bir parçası haline getirilmesiyle mümkün olacaktır. Bu bütüncül bakış açısı, sağlık sistemlerinin yalnızca bugünü değil, geleceği de güvence altına alan dayanıklı ve sorumlu yapılar haline dönüşmesini sağlayacaktır.

Kaynaklar

- Abeysekera, I. (2022). Accounting for cultural capital – Sustainability agenda of charities serving the First Nations people towards self-determination – Evidence from the Northern Territory, Australia. *Sustainability*, 14(2), 949.
- Bardwell, P. L. (2007). Factors of sustainability: Gauging environmental impact when deciding whether to build or renovate. *Health Facilities Management*, 20, 52-58.
- Cansever, İ. H. (2021). Sürdürülebilir Kalkınma ve Sağlık: Türkiye'nin 2023 Hedefleri İle Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 24(3), 633-650.
- Cerf, M. E. (2019). Sustainable development goal integration, interdependence, and implementation: The environment–economic–health nexus and universal health coverage. *Global Challenges*, 3(9).
- Chapin, F. S., Torn, M. S., & Tateno, M. (1996). Principles of ecosystem sustainability. *American Naturalist*, 148(6), 1016-1037.
- Çetiner, E. M., & Özen, E. (2019). Sağlık kuruluşlarının karşılaştığı finansal sorunların tespiti ve sorunlara çözüm önerileri. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(3), 235-259.
- Eckelman, M. J., & Sherman, J. (2016). Environmental impacts of the U.S. health care system and effects on public health. *PLoS ONE*, 11, 1-14.
- Guidetti, G., d'Amone, L., Kim, T., Matzeu, G., Mogas-Soldevila, L., Napier, B., & Omenetto, F. G. (2022). Silk materials at the convergence of science, sustainability, healthcare, and technology. *Applied Physics Reviews*, 9(1), 011302.
- Marimuthu, M., & Paulose, H. (2016). Emergence of sustainability-based approaches in healthcare: Expanding research and practice. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 224, 554-561.
- Munir, A., Khan, F. U., Usman, M., & Khuram, S. (2019). Relationship between corporate governance, corporate sustainability and financial performance. *Pakistan Journal of Commerce & Social Sciences*, 13(4), 915-933.
- Rodríguez, R., Svensson, G., & Ferro, C. (2021). Assessing the future direction of sustainable development in public hospitals: Time-horizon, path and action. *Health Policy*, 125(4), 526-534.
- Romanelli, M. (2017). Towards sustainable health care organizations. *Management Dynamics in The Knowledge Economy*, 5(3), 377-394.
- Topal, Y., Erkan, M., & Elitaş, C. (2006). Küçük ve orta boy işletmelerin finansal yönetim uygulamaları: Afyonkarahisar örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 281-298.

ANKAZEN KADIN GİRİŞİMİ ÜRETİM VE İŞLETME KOOPERATİFİ

Dünyanın birçok bölgesinde artan gıda fiyatları ve doğal gıdaya ulaşmada zorluk çekilmesi nedeniyle kooperatifler günümüzde çok daha fazla önem kazanıyor. Özellikle kadınların kurduğu kooperatifler hem kadınları çalışma hayatına kazandırıyor hem de topluma doğal ve düşük fiyatlı gıda sunuyor. Elbette bu kolay bir şey değil.

ANKAZEN KADIN GİRİŞİMİ ÜRETİM VE İŞLETME KOOPERATİFİ'ni hem topluma tanıtmak, hem de genel anlamda kooperatiflerin ortak sorunlarını kamuoyu ile paylaşmak adına sizinle **KARINCA** Dergisi olarak söyleşi yapmak istedik. Bizleri kırmadığınız için öncelikle teşekkür ederiz.

◆ **KARINCA DERGİSİ:** Kadın kooperatifi kurmak fikri nasıl ortaya çıktı?

ANKAZEN: *Ankara'nın Yenimahalle İlçesinde kadın ve sorunları konularında gönüllü sivil toplum faaliyeti gösteren 3 kadın arkadaş olarak kadının dayanışmasından ve üretimden gelen gücünü ortaya çıkarmak ve kadın istihdamına katkı sunmak amacıyla kooperatif kurmanın doğru bir yol olacağına karar verdik ve mevcut bilgi ve birikimimizle böyle bir faydaya vesile olabileceğimiz kanaatine vardık. Bu amaçla ortak çalışma kültürüne, dayanışma anlayışına sahip, çalışmaya gönüllü 5 kadın arkadaşla daha bu fikrimizi paylaşarak birlikte kooperatifi kurmaya karar verdik.*

◆ **KARINCA DERGİSİ:** Toplam kaç üyeniz var?

ANKAZEN: 8 kadın üyeyiz

◆ **KARINCA DERGİSİ:** Kadınlar iş hayatına girdiklerinde ne yazık ki evlerindeki sorumluluklar ortadan kalkmıyor. Bu dengeyi nasıl sağlıyorsunuz? Çalışma düzeniniz nasıl?

ANKAZEN: *Evet maalesef toplumsal cinsiyet rollerinden dolayı kadın çalışsa da ev içi işler ve çocuklarla ilgili birinci derecede sorumluluk kadınların üzerinde bulunuyor. Bizde sürekli çalışma düzeni olmadığı için kadın arkadaşlarımız tam zamanlı çalışan bir kadına göre daha avantajlı oluyor. Zaten kooperatifimizin kuruluş amaçlarının başında tam zamanlı çalışamayacak kadınların bireysel ihtiyaç ve aile ekonomisine katkı sağlamasına fırsat yaratmak hedefi bulunmaktaydı.*



Bu doğrultuda bizler ayın belli haftalarında stok ve siparişleri karşılamak amaçlı çalıştığımız için evdeki sorumlulukların gerçekleştirilmesinde fazla aksaklıklar yaşanmıyor. Ama çok yoğun ve ayın her günü çalışılan yaz aylarında hem iş hem ev işleri konusunda zorlanmalar olabiliyor. Bu dönemlerde çalışan ortaklarımız biraz zorlanıyor. Böyle çok zorlanılan dönem olursa bir-iki gün üretime ara vererek dengelemeye çalışıyoruz. Herkesin keyifle çalışabileceği ortam yaratmak birinci önceliğimiz.

◆ **KARINCA DERGİSİ:** Neler üretiyorsunuz?

ANKAZEN: Biz genellikle ev yapımı konserve tekniği ile katkı maddesi ilave etmeden sos, ezme ve mezeler üretiyoruz. Acuka, kuru domates salatası ve ezmesi, patlıcan ezmesi, kapyra biber salatası, domates sos ve menemen harcı başlıca ürünlerimiz. Bu ürünlerden taze sebze ile yapılanların tamamını mevsiminde ve katkı maddesi kullanmadan üretiyoruz. Diğer acuka ve kuru domates kullanılan ürünleri de ev tipi yöntemlerle yapılan salça ve kuru domates kullanarak üretiyoruz.

◆ **KARINCA DERGİSİ:** Bir şey üretirken mutlaka paraya ihtiyaç var, finansal sorunları nasıl çözüyorsunuz?

ANKAZEN: Evet özellikle yazın mevsimindeki sebzelerden stok yapımı için mevcut finansa ilave finansa ihtiyacımız oluyor. Çünkü stokların paraya dönüşmesi yıl boyu satışlarına yayılacağı için önden para gerekiyor. Bunu da bir kısmını tedarikçilere vadeli ödeme olarak planlayarak kalanını da ihtiyaç halinde kooperatif ortaklarından borç olarak sağlıyoruz. Satışlar gerçekleştikçe de ödemeler gerçekleştiriliyor.

◆ **KARINCA DERGİSİ:** Endüstriyel üretim yapmıyorsunuz, her şey el emeği. Bu maliyeti yükseltmiyor mu?

ANKAZEN: Aslında evet maliyeti yükseltiyor ama bizler endüstriyel işletmeler olmadığımız için çok fazla kar amacı gütmendiğimiz ve arada araçlara ödenecek bedeller olmadığı için raf etiketlerine yansımaları çok fazla olmuyor.

◆ **KARINCA DERGİSİ:** Üretim aşamasında sorunlarınız nedir?

ANKAZEN: Bizler herhangi bir endüstriyel makina sahibi olmadığımızdan, tamamen el emeği ile yaptığımızdan dolayı özellikle kapak sıkma konusunda zorlandığımız zamanlar çok oluyor. Birkaç temel makina ve ekipmanımız olsa hem üretim noktasında hem de satış noktasında daha motive olarak çalışıp daha fazla kazanç sağlamamız mümkün olacaktır.

◆ **KARINCA DERGİSİ:** Üretim aşamasında Devletten ve belediyelerden destek alıyor musunuz?

ANKAZEN: Maalesef şimdiye kadar üretim noktasında devletten ve belediyelerden destek alma fırsatımız olmadı. Sadece üretim alanımız üçüncü katta olduğu için Ticaret İl Müdürlüğünden dikey yük taşıyıcı için %75 mali destek aldık. Zaman zaman eğitim ve danışmanlıkla ilgili destekler alıyoruz ancak üretim için destek almadık.

◆ **KARINCA DERGİSİ:** Üretim yapan üyelerin sosyal güvencesi var mı? SSK üyesi midir üyeleriniz?

ANKAZEN: Kooperatifimizin 2 adet kadın çalışanı mevcut. Ama üretimde çalışan ortaklarımızın kendi bireysel sosyal güvencelerinin dışında kooperatifle ilgili bir SSK üyesi değildir.

◆ **KARINCA DERGİSİ:** Bin bir emekle ürettiniz, ürettiğinizi satabilesiniz ki yeniden üretebilesiniz.

Rekabet etmeniz gereken devasa gıda şirketleri var. Hatta Tarım Kredi Kooperatifleri Birliği gibi devlet gücünü arkasına almış kooperatifler var. Nasıl rekabet ediyorsunuz?

ANKAZEN: *Bizim rekabet konusundaki en büyük avantajımız ürün çeşitlerimizin başka kooperatifler tarafından yapılmıyor olması. Bizler kooperatifi kurarken ilkelerimizden bir tanesi başka kooperatiflere rakip olmamaktı. Bu nedenle de ürün yelpazemizi ona göre seçtik.*

◆ **KARINCA DERGİSİ:** Hangi satış kanallarını kullanıyorsunuz?

ANKAZEN: *Başkent Marketler Zinciri, Atatürk Orman Çiftliği gibi toplu satış kanallarımızın dışında kendi web sitemizden ve hepsiburada ve trendyol gibi dijital pazar yerlerinden satışlarımız mevcut.*

◆ **KARINCA DERGİSİ:** Tüketicie hangi yollarla ulaşıyorsunuz?

ANKAZEN: *Nihai tüketiciye toplu satış yaptığımız marketlerden ve dijital kanallardan ulaşıyoruz.*

◆ **KARINCA DERGİSİ:** Satışlardan memnun musunuz?

ANKAZEN: *Aslında şu andaki mevcut imkanlara göre oldukça iyi satışlarımız var ancak bizi ekonomik anlamda tatmin edebilmesi için satış cirolarımızın artması gerekiyor. Bu da üretimde makina ekipman desteği ile üretim miktarını artırmakla mümkün olur.*

◆ **KARINCA DERGİSİ:** Satıştaki en büyük sorunuz nedir?

ANKAZEN: *Bizim üretebildiğimiz ürünleri satma ilgili bir sıkıntımız olmadı. Bu piyasada bu güne kadar sergilediğimiz kurumsal duruş ve hizmetle bir marka değeri yarattığımızı düşünüyoruz. Fakat üretim kapasitemizin artması gerekiyor. Mevcut insan gücümüzle bunu sağlamamız mümkün değil. Zaten tüm çalışan arkadaşlarımız ve ortaklarımız büyük bir fiziksel özveri ile çalışıyor. Ama tamamen manuel imkanlarla üretim yaptığımız için üretim noktasında belli bir sayının üzerine çıkamıyoruz. Bunun için de makina ekipman ihtiyacımız var. Makina ekipman ihtiyacını çözmeden de ekstra pazarlama faaliyetine cesaret edemiyoruz.*

◆ **KARINCA DERGİSİ:** Hedefleriniz var mı? Varsa neler?

ANKAZEN: *Elbette ki hedeflerimiz var. Kısa vadede yeni yeni üretimine başladığımız ANKAZENGURME markasıyla Ankara'da bulunan gurme ürün satan marketlerden birine ürün verebilmek. Bunun dışında daha orta vadede bir tane ulusal marketler zincirine ürün verebilmek. Daha uzun vade de cam kavanozlara yaptığımız paketleme sistemini değiştirerek yurtdışına satış yapabilecek ambalaj sistemi kullanarak ihracat yapabilmek.*

Tabi bütün bu hedeflerdeki temel amaç ise daha fazla kadının istihdam edilerek kadınların ekonomik anlamda güçlenmesine vesile olmak.

◆ **KARINCA DERGİSİ:** Ülkemizdeki kooperatifçilik konusunda düşünceleriniz nelerdir?

Bu konuda Devletin üzerine düşen görevler elbette vardır. Bu konuda önerileriniz, devletten beklentileriniz nelerdir?

ANKAZEN: *Ülkemizde özellikle geçmişteki konut kooperatifçiliğinden gelen olumsuz algılardan dolayı maalesef biraz yavaş ilerleyen bir yöntem. İşleyişi ile de ilgili eksikler ve aksaklıklar olduğunu düşünüyoruz. Ancak görünen o ki her geçen gün iyileştirilmesi ile ilgili adımlar atılmaya çalışılıyor. Bu konuyla ilgili kooperatifçiliğin ne olduğu ve neden yapılması gerektiği ile ilgili eksik ve yanlış bilgiden dolayı kurulan kooperatifler de uzun soluklu olamıyor.*



Kooperatifçilik modeli ile ilgili bilgi ve bilinç yeterli değil. Bu nedenle ortakların beklentilerini karşılamakta yanlış anlamalara neden oluyor ve kolay dağılıyor.

Kooperatifçiliğin önemli ilkelerinden olan ortak akıl, dayanışma ve adil paylaşma bilinci maalesef ülkemizde yeterince başarılabilmiş bir anlayış olmadığı için kurulan kooperatifler uzun soluklu olamıyor.

Özellikle yerel yönetimler tarafından siyasi gerekçelerle kurdurulan kooperatiflerin sürdürülebilirliği ile de sıkıntılar yaşanıyor.

Bütün bu olumsuzluklardan dolayı aynı sektörlerde üretenler ve emek yoğun iş yapan için kooperatifçiliğin doğru bir model olabileceği algısı zedeleniyor.

Ayrıca kooperatifçilik ile ilgili yasal mevzuatlarında tam açık olmaması veya tüm kooperatifçilik modelleri için ihtiyaçları karşılamamasından dolayı ve teşvik edici bir takım mali avantajlar barındırmaması nedeniyle tercih sebebi de olamıyor.

Bu konuyla ilgili devletin üzerine düşenleri bugüne kadar yaşadığımız deneyim ve paylaşımlardan aklımız yettiğince şu şekilde ifade edebilirim.

Kooperatif kurulmadan önce tüm ortakların “Kooperatifçilik nedir, neden ve hangi durumlarda kooperatifçilik doğru bir modeldir, ortakların beklenti ve sorumlulukları neler olmalıdır?” gibi başlıkların olduğu bir bilgilendirme eğitiminden geçmesi gerekir. Bu eğitimler de her bir kooperatif türüne göre ilgili olan kurum bünyesinde düzenlenmelidir.

Kooperatiflerle ilgili mali ve işleyişlerle ilgili yüklerin azaltılması için yasal düzenlemelerin yapılması gerektiğini de değerlendirebiliriz.

Kamu tarafından yeni kooperatiflerin kurulması değil, mevcut kooperatiflerin işlerliğinin artırılması ile ilgili maddi desteklerden ziyade gerekli danışmalık ve mentörlük faaliyetlerinin yaygınlaştırılmasının faydalı olacağı kanaatindeyiz.

Ayrıca devlet tarafından verilecek mali desteklerin yeni ve iş deneyimi olmayan yeni oluşumlar yerine belli bir faaliyet gerçekleştiren ve tıkandıkları veya zorlandıkları noktadaki ihtiyaçlara çözüm üretecek şekilde kurgulanması ciddi anlamda olan atıl kalan destek unsurlarının verimli kullanılmasını sağlayacaktır düşüncesindeyiz.

◆ **KARINCA DERGİSİ:** Sizin kooperatifçilik konusunda eklemek istediğiniz başka bir şey var mı?

ANKAZEN: Kooperatifçilik emek üreten ancak sermayesi olmayan kişilerin birleşerek emeklerini gelire dönüştürme modelidir. Kooperatifte emekten para kazanılır. Paradan para kazanılması beklenen bir yatırım ve işletme model değildir.

◆ **KARINCA DERGİSİ:** Zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz. Sizi tanımaktan ve tanıtmaktan memnun olduk. Başarılarınıza bir nebze olsun katkı sağlayabilirsek dergimizi amacına ulaştırmış sayarız.

◆ **KARINCA DERGİSİ:** İnsanların size ulaşabilmesi için iletişim bilgilerinizi de alabilir miyiz?

ANKAZEN: İletişim Bilgilerimiz ve ürünlerimize ilişkin görseller aşağıdadır.

Adres: Ostim Osb mah. 1231. cad. No:35 Yenimahalle/Ankara Tel:0533 452 68 06
web.www.ankazen.com.tr

Başarılar dileriz.

KARINCA DERGİSİ

12 MAYIS 'DÜNYA BİTKİ SAĞLIĞI GÜNÜ' ÜZERİNE GENEL BİR DEĞERLENDİRME

Vedat SADİOĞLU*

Giriş

Birleşmiş Milletler, bitki sağlığını korumanın açlığı sona erdirmeye, yoksulluğu azaltmaya, biyolojik çeşitliliği ve çevreyi korumaya ve ekonomik kalkınmayı artırmaya nasıl yardımcı olabileceği konusunda küresel farkındalığı artırmak için 12 Mayıs'ı “Dünya Bitki Sağlığı Günü” olarak belirlemiştir. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ise 2020'yi “Uluslararası Bitki Sağlığı Yılı” (IYPH) olarak ilan etmiştir. 2020 yılından sonra her yıl 12 Mayıs günü, “Uluslararası Bitki Sağlığı Günü” olarak kutlanmaktadır.

Birleşmiş Milletler, bitki sağlığının korunmasıyla ilgili küresel bir farkındalık amaçlamıştır. Bitkiler, yediğimiz gıdaların % 80'ini oluşturmakta ve soluduğumuz oksijenin % 98'ini üretmektedir. Bitkiler, böcek ve hastalıklardan sürekli olarak ve artan bir tehdit altındadır. Her yıl küresel gıda ürünlerinin yaklaşık %40'ı bitki zararlıları ve hastalıklarından kaybedilmektedir. Ayrıca, milyonlarca insanın açlıkla karşı karşıya kalmasına neden olmakta ve yoksul kırsal toplulukların birincil gelir kaynağı olan tarıma ciddi zararlar vermektedir. Bu da, yılda yaklaşık 250 milyar doların üzerinde tarımsal ticaretin kayıp olması demektir.

'Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne ulaşmak için bitki sağlığını geliştirmeye yönelik politikaların ve eylemlerin geliştirilmesi gerekmektedir.

FAO ve Uluslararası Bitki Koruma Sözleşmesi (IPPC), bitki sağlığını teşvik etmenin yanı sıra, 2020'den sonra çalışmalarını başarılı kılmak için de faaliyetler yürütmüştür.

FAO'nun 2020 yılındaki temel hedefleri ise şöyle belirlenmiştir: “2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'ne ulaşmak için sağlıklı bitkilerin önemi konusunda farkındalık yaratılması, bitki sağlığının gıda güvenliği ve ekosistem işlevleri üzerindeki etkisinin vurgulanması, çevreyi korurken bitkileri sağlıklı tutmak için en iyi uygulamaların paylaşılmasıdır.”

Resim 1: İlk kez 2020 yılında gerçekleşen 'Dünya Bitki Sağlığı Yılı', her yıl 12 Mayıs gününde kutlanmaktadır. İyi bir bitki sağlığı, dünya sağlığının, türlerin çeşitliliğinin ve kendi sağlığımızın temel bir parçasıdır.



*Araştırmacı Yazar (vsadioglu1960@hotmail.com)

Bitkinin Beslenmesi İle Açığa Çıkan Toksinler

Her canlının bünyesinden dışarıya attığı maddeler zehirdir. Bunlar; toksitler, toksikler, toksinler ya da ağırlar, mikroorganizmaların salgıladıkları birtakım zehirli maddelerdir. Zehir; hücrelere ve yaşayan dokulara kimyasal, biyokimyasal ya da radyoaktif nitelikte zararlar veren her türlü maddeye verilen isimdir. Zehrin en tipik özelliği bu zararlı etkisini en küçük dozlarda bile göstermesidir. Bitkilerde de yaprak, çiçek, meyve, kabuk vb. kendisi için toksindir, yani zehirdir. Bu makalede kavram karmaşası olmaması açısından 'toksin' kullanılacaktır.

Bitkiler, beslenmek amacıyla bünyelerine aldıkları su ve besin elementlerinin 1/3'ni enerjiye dönüştürür veya depolar, 1/3'ni terlemek suretiyle dışarıya atar, 1/3'ni de artık madde olarak vakuollerde(kofullarda) zararsız forma dönüştürerek biriktirirler. Ter ve vakuollerde biriken maddeler bitki için toksin maddelerdir.

Bitki hastalıklarıyla ve zararlılarıyla mücadelede ilk önerilen, 'kültürel mücadele' yöntemidir. Kültürel mücadelede dikkat edilmesi gereken, bitkinin kendi atıklarının kendisine zehir etkisi oluşturduğu uygulamalardan kaçınmaktır. Bunlar; tarla ve bahçe temizliğine dikkat edilmesi, meyve bahçelerinde yere dökülen yaprak, meyve vb. artıkların temizlenmesi, hastalık ve zararlılara konukçuluk etmemesi için yabancı otların temizlenmesi, vb. bu uygulamaların en başta gelenleridir. Bazı çiftçiler meyve bahçelerinde, ağaçların dökülen yaprak ve (çürümüş) meyvelerini temizlemek yerine toprağa karıştırarak gübre olacağını düşünürler. Oysa bu yanlış bir uygulamadır. Bu makalede, bunları önlemek adına kültürel tedbirler dışında, bitkilerin kendi artıklarının kendilerine verdiği zarar örneklenilerek anlatılmaya çalışılmıştır.



Resim 2: Yapılan araştırmalarda, elma yaprakları ve kök kabuklarının parçalanması sırasında toprağa toksin maddelerin geçtiği ve bunların toprak yorgunluğu meydana getirdiği saptanmıştır.

Bitkiler, bünyelerine aldıkları besinlerin bir kısmını terlemek şeklinde dışarıya atarlar. Toprak üstü organlarında yaprakları ile toprak içerisinde ise kökleri ile bu işlevi yerine getirirler. Yapraklarla ter olarak dışarıya atılan toksin maddeler, rüzgârla buharlaşarak veya yağmurlarla yıkanarak uzaklaşır, böylece bitki fazla etkilenmez. Toprak içerisinde ise kökler vasıtasıyla meydana gelen terlemede, toksin maddeler doğrudan doğruya kök çevresinden yıkanıp uzaklaşmadığı durumlarda, bitkinin dışarıya attığı toksin maddeleri tekrar alma olasılığı vardır. Toprağa daha önce kökleriyle verilen ve tekrar alınan toksin maddeler, bitkinin gelişmesi yanında ekonomik ömründe olumsuz yönde etkilenmesine neden olur.

Bitki, bünyesine aldığı toksin maddelerden kurtulabilmek için yapraklarını, meyvelerini ve kabuklarını dökerek uzaklaştırmaya çalışır. Bundan dolayı odunsu bitkiler, her yıl yaprak ve meyvelerini döker. Ayrıca yaşlı ağaçlarda, kabuk ölü hücrelerden oluştuğundan kalın olup kat kat(katlı) bir görünüm sergilerler.

Bir bitkinin yetiştirilmesi sırasında, kendi artıkları olan yaprak, meyve ve kabuk gibi maddelerin toprağa karıştırılması, o bitkinin gelişmede geri kalmasına yol açar. Yine, çam ormanlarında, meşe ormanlarında ve meyve ağaçlarının diplerindeki yapraklar üzerine binlerce tohumun düşmesine rağmen hiç birinin çimlenmemesi bunu ispatlamaktadır. Ayrıca fideliklerde ve fidanlıklarda aynı yerin, her yıl aynı amaç için kullanılmamasının nedeni budur. Devamlı aynı bitki, aynı ortamda yetiştirilirse bitki istenen gelişmeyi gösteremez. Yani her canlının bünyesinden dışarıya attığı maddeler(bitkilerde yaprak, meyve, kabuk vb.) kendisi için toksindir, ancak diğer canlılar için besin kaynağı olabilir. Bazen de bir bitkinin salgıladığı toksin maddeler diğer bitkilerin çimlenme ve farklılaşmalarına olumsuz etki yapabilir. Örneğin, ceviz ve incir ağacı altında maydanozun, kekik ve nane içinde ise diğer bitkilerin yetişemediği gibi. O yüzden doğada bitkiler belli bir topluluk oluşturarak bir dayanışma içine girerler.

Bazen bir bitkinin bünyesinden attığı toksin madde, diğerlerinin gıdasını oluşturarak zincirleme olaylar sonucu besin maddesini oluşturan elementlere dönüştürürler.

Toprak Yorgunluğu Nedir?

Toprak yorgunluğu; devamlı aynı yerde yetiştirilen bir kültür bitkisinin, zamanla o toprakta normal gelişmesini sağlayamaması ve veriminin düşmesidir. Bu gibi yerlerde kültür bitkisinin yetişmesinde birinci derecede rol oynayan su, bitki besin elementleri ile ışık yeteri kadar sağlanmasına rağmen yine de istenen verim ve gelişmeyi sağlayamadığı gözlemlenmiştir. Kültür bitkisinin terleme ve artık maddeleriyle bırakmış olduğu toksin maddeler, farklı türdeki yabancı otlar ne kadar fazla olursa o kadar çabuk ve kolay alınacağından, tarım alanlarında toprak yorgunluğuna rastlama olasılığı daha az olacaktır. Anlaşıldığı üzere, bir tarım alanında yabancı(yabani) ot türünün fazla olması, toprağın sağlıklı olması bakımından vazgeçilmezdir. Diğer taraftan, toprak yorgunluğunu sadece aynı bitkinin artıklarının toprakta birikip parçalanması ile açıklamak da doğru değildir. Bunun yanında, aynı kültür bitkisi devamlı yetiştirilse kendine özgü olan hastalık ve zararlıların toprakta çoğalması, tek yönlü olarak besin elementlerinin kullanılması ile de hep birlikte o kültür bitkisi için uygun olmayan bir ortam oluşur.

Resim 3: Kültür bitkisi yetiştirilen alanlar içerisinde yabancı(yabani) ot türleri mutlaka vardır. Yabancı ot ne kadar çok olursa, toprak yorgunluğunun ortaya çıkma olasılığı da o kadar azdır.



Toprak yorgunluğunun oluşmasında bu faktörlerin etkisi farklı oranlarda meydana gelmektedir. Doğada hiçbir zaman toprak yorgunluğuna rastlanmaz. Yukarıda da değinildiği gibi bitkiler, sosyal bir topluluk oluşturarak birbirlerinin salgıladığı toksin maddeleri besin maddesi olarak alırlar ve kullanırlar. Bu yüzden, toprak yorgunluğu sadece kültür alanları için söz konusudur.

Odunsu Bitkilerde İç Zehirlenme (Çürüme) Nedir?

Yaşlı odunsu bitkilerde iç zehirlenme denilen bir oluşum meydana gelir. İç zehirlenme; odunsu bitkilerin gövdelerinde, merkeze yakın kısımdaki yaşlı ve vakuoller tamamen dolmuş bulunan hücreler öldükten sonra; çevredeki hücreleri de etkileyerek bozulmalarına ve çürümelerine sebep olurlar.

Bu hücrelerde, kendi çevrelerindeki diğer hücreleri etkileyerek, yaşlı odunsu bitkilerin gövdelerinde merkezden dışa doğru bir çürüme başlar.

Zamanla bu çürüme sonunda, ağacın gövdesinin iç kısmı tamamen boşalır. Yaşlı çınar, meşe, kavak, söğüt ağaçlarının gövde içlerinin çürüyerek boşalması buna en güzel örnektir.



Resim 4: Çürüme sonunda, gövdesinin iç kısmının tamamen boşaldığı bir ağaç örneği.

Bitki Artıklarının Temizlenmesi, Saklanması Ve Kullanılması

Bahçe ve tarla temizliği sonbaharda mutlaka yapılmalıdır. Toplanan bitki artıkları bahçenin veya tarlanın bir köşesine yapılacak, üç tarafı

kapalı bir tarafı açık iki veya üç adet yan yana padok(muhafaza) biçiminde 1 veya 1,5 metre yüksekliğinde bitki artığı yeri yapılmalıdır. Birinci yıl, sonbaharda toplanan bitki artıkları, ikinci yılın sonbaharında alt üst edilerek aktarılır. Gelecek ilkbaharda ise çiçek toprağı veya gübre olarak çok iyi bir kompost hazırlanmış olur. İstenirse bu kompost içerisine başlangıçtan itibaren kireç ve kimyevi gübre ilave edilerek kalitesi artırılabilir. Üç kabin bulunuyorsa 3 yıl süreyle bu işleme devam edilebilir.



Resim 5: Kompost, bitkisel ve hayvansal atıkların nemli-oksijenli ortamda bozularak dönüştüğü organik gübredir. Kompost değişik şekillerde ve değişik araçlar kullanarak elde edilebilir.

Sonbaharda yapılan bahçe ve tarla temizliği sonunda aşağıdaki yararlar sağlanır:

- Bitki artıklarının çürümesi sırasında toprağı verilecek toksin maddeler sonucu toprak yorgunluğu önemli ölçüde azalır.
- Kültür bitkilerinin ekonomik ömürleri uzatılmış olur.
- Bitki artıkları üzerinde bulunan fungus, bakteri ve virüslerin kışlamaları önlenir. Böylece, ilkbaharda hastalık kaynakları önemli ölçüde azalmış olur.
- Hayvansal zararlıların yumurta, larva ve erginlerinin kışlayacağı bitkisel barınaklar ortadan kaldırılarak büyük ölçüde azalmaları sağlanır.
- Yabancı (yabani) ot artıkları ile tohumlarının da tarladan uzaklaştırılması sağlanmış olur.
- Yukarıdaki yararları yanında, bu bitkilerin artıklarından kompost gübre olarak tekrar yararlanılmış olur.
- Toprağın üzerini örtmek için doğal 'malç' uygulanmalıdır. Malçlama, kompostun bir başka formu olarak da adlandırılabilir.

İlkbaharda yapılacak bir bahçe veya tarla temizliği sırasında, bitki artıklarının yakılması hiçbir yarar sağlamadığı gibi yukarıdaki zararlı etmenlerin daha etken olmasına da olanak verir.

Sonuç Ve Öneriler

Bitki besin elementleri toprağı katı, sıvı, gaz fazlarında bulunur. Toprağı katı fazı bitki besin elementlerinin temel kaynağıdır. Bitkilerin elementler içinde fazla ihtiyaç duyduklarına makro besin elementleri, daha az ihtiyaç duyduklarına ise mikro besin elementleri denir. Makro elementler; azot, fosfor, potasyum, kalsiyum ve magnezyum dur. Mikro elementler ise; demir, mangan, çinko, bakır, bor, molibden ve klordur. Bitki besin elementlerinin bitkiler tarafından alınabilmeleri için kök etki alanına taşınmaları gerekir. Bitkiler, toprak çözeltisinde çözülmüş şekilde bulunan besin elementlerinden göreceli olarak en kolay yararlanırlar. Bu sırada ortaya çıkan toksinler bitki tarafından dışarıya atılır. Bitkiler, bünyelerine aldıkları besinleri terleyerek dışarıya atarlar.

Toprak üstü organlarında yaprakları ile toprak içerisinde ise kökleri ile bunu yerine getirirler.Bitkilerde yaprak, meyve, kabuk vb. kendisi için toksindir, ancak diğer canlılar için besin kaynağı olabilir. Bazen de bir



Resim 6: Bir doğal malçlama görüntüsü.
Malçlama, sağladığı birçok faydanın yanında, zamanla mikro canlılar tarafından parçalanarak toprağa karışır. Böylece toprağın zenginleşmesine katkı sağlar.

bitkinin salgıladığı toksin maddeler diğer bitkilerin çimlenmesine ve farklılaşmasına olumsuz etki yapabilir. Kültürel mücadelede dikkat edilmesi gereken, bitkinin kendi atıklarının kendisine zehir etkisi oluşturduğu uygulamalardan kaçınmaktır.

Bunun için tarla ve bahçe temizliğine dikkat edilmesi, meyve bahçelerinde yere dökülen yaprak, kabuk, dal, meyve, tohum, vb. artıkların temizlenmesi, hastalık ve zararlıların barınmaması için yabancı otların temizlenmesi, malçlama, bitki artıklarından kompost gübre hazırlanması bu uygulamalardan bazılarıdır. Bitki sağlığı demek aynı zamanda insan sağlığı demektir. Dünya büyük bir değişim içindedir, bitki sağlığının korunarak üretimin artırılmasının yanı sıra gıda israfının da önüne geçmek bu bakımdan çok önemlidir. Ülkemizde de, kalıntıdan uzak sağlıklı gıda arzı için her türlü çalışma yapılmaktadır.

Ayrıca İl Tarım ve Orman Müdürlüklerinde; bitki ve toprak sağlığının korunmasına yönelik 'Bertaraf Projesi', 'Erken Uyarı Sistemleri Kurulması', 'Böcek Tuzakları'nın yaygınlaştırılmasının yanında biyolojik mücadele yönetimleri arttırılmıştır.

Bitkileri veya bitki ürünlerini zararlılardan ve hastalıklardan uzak tutmanın, ticareti de kolaylaştıracağı muhakkaktır. Bitki sağlığı ile ilgili çalışmalar, özellikle gelişmekte olan ülkeler için pazara erişim kolaylığı sağlayacak ve bitki sağlığı yönetmeliklerine ve standartlarına uyumu güçlendirecektir.

Kaynaklar

- 'Teoriden Pratiğe Kimyasal Mücadele', Editör: Dr.Nevzat Birişik, Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü Yayını, Matsa Basımevi, 2018, Ankara.
- <https://www.tarimorman.gov.tr/12-Mayis-Uluslararası-Dünya-Bitki-Sağlığı-Günü>(Erişim Tarihi:01.04.2025).

"90 YILDAN SEÇMELER,,

ANKARA'NIN SÜREGEN DERDİ: EV KİTLİĞİ

Karınca Postası
Karınca,

Mart 1948, Sayı: 135, S. 5-6.

Akil KOYUNCU

Ankara, Türkiye Cumhuriyeti başkenti olmak şerefine erdiği arık yapılı bir kasaba için pek tabii olarak bir kabına sığmazlık hastalığına tutulmuştu ki, geçmek şöyle dursun, hafifletmek -bilmedi; yıllar boyunca da durmadan ağırlaştı. Ankara'nın bu süreğin (müzmin) derdinin ilk günden farkına varılamamıştır. Burada bina yapımı arkalamak, kolaylaştırmak üzere başvurulmadık çare, buraya bina sermayesi çekmek için, ona gösterilmeyen yaltaklanma, bakışlanmayan imtiyaz kalmadı. Kira bedellerinin daha ilk günden aşırı yükseklikler almasına göz yumuldu. Bu yüksek kiralari ödeyebilmek için genel ve katma bütçelerin resmi veya yarı resmi banka ve kurumların Ankara zammı adıyla 25 yıldan beri yılda 9 milyon liralık fedakârlıklara katlanıldı.

Devlet ve kurumların memurlarına zam yoluyla Ankara'ya gelen yapı sermayesinde 25 yıldır ödediği 200 milyon lira ile elde edilen sonuç ne oldu? Bugünkü durum. Bugünkü durum dedim; acaba bunun gerçek niteliği üzerinde herkeste ciddi ve temelli bir bilgi var mıdır? Tutulan yolun yanlışlık gereği gibi anlaşılmış mıdır? Belki... gazetelerde sık sık okunan yazılara, havadislerle bakılacak olursa öyle olmak gerekiyor. Öyle de olsa, durumun acılığım gösteren delilleri kuvvetlendirecek istatistik bilgilerin açıklanmasında zarar değil, fayda umulur. Onun için aşağıda vereceğim rakamlara okurların dikkatini çekmek istiyorum.

1935 sayımında Ankara'da 122.720 nüfus ve 22.908 konut vardı ki, ortalama olarak 100 konutta 536 kişi barınıyor demektir. 1940 sayımında nüfusun yüzde 30 artarak 157.242'ye çıktığı, konut sayısındaki artışın ise yüzde 12'yi bile bulmayan 2718 fazla ile 25.656 olduğu görüldü ki, 100 konutta bu defa 615 kişinin barınmakta bulunduğu anlaşılır.

1940 yılında Bahçelievler Kooperatifinin 169, Küçükevler Kooperatifinin 224, Güvenevler

Kooperatifinin 28 evi artık yapılmış bulunduğu için, bunlar yukarıdaki rakamlar içinde sayılmışlardır.

1940'la 1945 arası Ankara'da daha 3 kooperatif tarafından 233 ev yapılmış bulunduğuna karşı bu harp yılları içinde, özel sermaye ile kiralık ev yapılarının sayısını bilmiyorsak da 150'yi aştığını tasavvur etmek güçtür, fakat haydi, bu yüz elli rakamına daha 117 ekleyerek kooperatif evleriyle birlikte 500 olmuştur diyelim. 1945 sayımında bir önceki sayıma göre yüzde 50 artan ve 226.712'yi bulan nüfusun 26.126 daireye sıkıştığını, buna göre, her yüz evde 868 kişinin barınmak zorunda kaldığını hesaplayabiliriz.

Gene istatistik rakamlardan öğrendiğimize göre, Ankara'da 1938'de evlenmelerin sayısı 1267 iken 1946'da 2579 olmuş ve 9 yıl içinde evlenmelerin toplamı 17.062'yi bulmuştur. 1945 yılı sayımında nüfusu 4'er kişiden 56.678 aile ettiğine göre de, ortalama olarak, yani 2-3 odalı her evde iki aile ile hiç olmazsa bir büyük baba veya annesi barındırmakta olduğumuzu anlarız.

Rakamların kuru görünüşlerine rağmen, ilgilendirildikleri yere göre bazen ne kadar acı şeyler anlatabildiklerine, böylece pek açık bir örnek verdikten sonra, Ankara'nın bu süregelen hastalığına artık esaslı bir deva bulmanın çok sıkı bir zorluk olduğunu bilgiye dayanan bir kuvvetle söyleyebiliriz. Önce şunu görüp kabul etmeliğimiz gerekir ki, şimdiye kadar uygulanan "teşvik", imtiyaz" ve "fedakârlık" yolları bu derdin çaresi olmadıklarını yeteri kadar göstermişlerdir.

1935'ten bu yana, Ankara'da yapılan yeni binaların sayısı en geniş bir tasarla (tahmin) 5000'i doldurmaz. Ondan önceki 10 yıl içinde de yapılanların toplamını gene 5000 saysak, bu 10.000 konutun ortalama 5 bin liradan ki, bu da harpten önceki yılların fiyatlarına göre geniş tutulmuş bir rakamdır. 25 yılda özel sermaye ile yapılan konut değerlerinin ancak 50.000.000 liraya çıkarılabileceği sonucuna varırız. Bundan böyle olacağı daha ilkten görülmemiş olmasına şaşmamak elden gelmez. Çünkü Memlekette aslında bol olmayan yerli sermaye, ticaret ve spekülasyon imkanları için İstanbul, İzmir gibi geniş ve bütün şehir ve kasabalarımız gibi normal alanlar varken ve buralarda yüzde 8 -10 gibi meşru kazançlara yılda dört beş kere devrettirilerek, yüzde 30 - 35 kan ferah ferah ve vicdan üzüntüsü olmadan yapabilirken, sabit olarak nihayet yüzde 10 - 12 getirerek, Ankara'da devletin yardımıyla, yüzde 20 fahiş gelirin göz yumulacak diye bina yapımına başlanmayacağı pek açık bir gerçek değil midir? Şu halde Ankara'ya gelen bu 50 milyon dediğimiz yapı sermayesinin ancak sabit gelirlielerin tutumlarından ibaret kalmış olması gerekir ki, olay da budur.

Ankara'da ilk zamanlar Metresini 5 -10 kuruşa edindiği geniş arsalar üzerinde kurduğu bina ile arsasının kalan kısmının değerini yüzde 100, 200, 500 artıranı kimselerin bu büyük kazançlarının bile gene ticaret sermayesine çevirdiği de tabiidir.

Araştırılır, incelenirse görülür ki, yalnız Ankara, İstanbul ve İzmir'de değil, ticaret hareketi olan her şehir ve kasabada, yalnız Türkiye'de değil, dünyanın bütün memleketlerinde konut olarak kullanılan bütün mülklerin sahipleri arasında, ticaret ile uğraşanlar yüzde 1 bile değildir. Bu yüzde 1'in de yüzde 90'ını bu mülklerini ya miras olarak edinmişler yahut ticarete kullanabileceklerinden çok fazla sermayeye sahip olmaları dolayısıyla, yapmış veya satın almışlardır.

Sabit gelirlielerin ev sahibi olabilmeleri ise, aylık gelirlerinin yaşama ihtiyaçlarından artık olmasına ve bu artıkları yıllar boyunca biriktirip çoğaltmalarına bağlı olduğuna göre, hayatın bugünkü şartları içinde bu durumda bulunabilenlerin parmakla gösterilecek kadar azalmış oldukları da şüphe götürmez bir gerçektir. Buna göre, Ankara'da bu

şartlar devam ettikçe, bundan sonra özel sermaye ile kurulabilecek binaların daha da azalacağını düşünmek yerinde olur.

Ankara'nın kabına sığmazlık hastalığı bugün o kadar ağırlaşmış bir durumdadır ki, sıkı ve esaslı çareler bulmak zorundayız. Ben, bu çarelerden en başta ve en etkili olanının kooperatif olduğuna inanıyorum.

Ulus'tan

Karınca Postası
Karınca,

Mart 1948, Sayı: 135, S. 26-27.

YUVA VE BİR GELENEK

Fitnat AKKAŞ

Atalar sözü: Yuvayı dişi kuş yapar. Eşim Orta Anadolu'da geniş bir vazife gezisine çıkıyordu. Şimendifer geçmeyen bu vatan parçasının tam bağrına sokulmak fırsatını kaçırmak istemedim. Şosesi dahi olmayan bu yollarda, bir kamyon seyahati yapmanın, bir kadın için ne kadar zor olacağım anlatan eşim, nihayet ısrarlarıma dayanamadı.

Orta Anadolu'nun Bozkırları içinde, kilometrelerce yol almadan bir ağaca bile tesadüf etmiyordu. Ta uzaklardan köy olduğu dahi seçilemeyen toprak yığıntısını andıran köycüklere uğradıkça, içimiz eziliyordu.

Bir su birikintisinin başında iki büyük söğüt ağacı olan bir köyde yaşlı bir adam bizi bırakmak istemedi. Adeta, zorla bizi indirdi. Cip otomobilde eşimden başka iki memur vardı. Hepimiz birbirimize bakarak, girdiğimiz zorlu kıyafete gülüyorduk. Burnumuzun hatta ağızımızın içine kadar dolan tozların çamurlaşmaya başlaması zaten bizi bir temizlik molasına mecbur ediyordu.

Evin bitişiğindeki ağılda bir koyun sürüsü gölgeleniyordu. Aralarından geçerken bile yattıkları yerden kımıldamadan ögle istirahatı yapıyorlardı. Beyaz ve sarı topraklarla hemen her hafta badanalanan duvar ve ocaklar, insana yeni banyodan çıkmanın huzurunu veriyordu. Dışına bakıp içimiz sızlayan bu çatı altında, anne koltuğuna sokulan çocukların duyabileceği hislere kavuşmuş gibi idik. Evin oğlu gelini vazifelerini çok iyi yapan aktörler gibi, bizi yerleştirdikten sonra beş on dakikada önümüze öyle bir sofraya çıkardılar ki, çok titiz olan ve elini bir kaç defa sabunlamadan bir şey yemeyen ticaret şefi bile bu temiz ve zengin sofraya karşısında, titizlik huyunu unutarak bizimle beraber yemeye başladı.

Sakız kadar beyaz örtüleri, yastık ve minderleri, tozlu üstümüzle kirletmekten çekindikçe, ev sahipleri onları istimalle bizi zorluyorlardı ve turşu gibi en nefis ev işi erzakın bolluğu karşısında, şehirlerde çektiğimiz sıkıntıyı konuşa konuşa sofrayı âdeta sömürüyorduk.

İpek kadar yumuşak ve biraz esmer yufkanın tadını ömrüm boyunca unutamayacağım. Yerdeki iklimi, duvara sıralanan sırmalı çevreleri hiç unutamayacağım. Yeter ki kilimi, duvarda asılı ipek ve sırma çevreleri ve erkeklerin giydiği menevrekleri evin gelini, kızı dokumuş.

Her gün yemek hazırlamak derdi başımda olduğundan, bu kadar zengin sofrayı çabuk hazırlamaya imkan veren kilerlerini görmek merakını yenemedim. İmtihana hazırlanan

bir kız enstitüsü öğrencisi dahi bu kadar intizamlı olamazdı. Kilerin her şeyi bir teftiş için hazırlanmış kadar temiz ve muntazam diyen, ticaret şefi meslek alakasının zoruyla her küpün içini ve her çuvalın muhteviyatını soruyordu. Orta büyüklükte bir bakkala yetecek kadar bol ve çeşitli erzak vardı.

Bu alaka ve merak, bizi her uğradığımız köyde bir kaç kiler ve ev görmeye sevk ediyor, hele Aksaray, Nevşehir köylerinin memur ve müreffeh durumlarını gördükçe, şehirlerin kokmaya başlayan iğrenç manzarasından bir müddet olsun uzak kalmanın saadetini hissediyorduk. Hele Nevşehir'e varmazdan evvel uğradığımız Acıgöl'deki bir idealist Türkün rehberliği ile yapılan evleri, dikilen yeni bağları ve kavakları görünce, içimiz imanla doldu. Orta Anadolu çok şükür tertemiz ananelerimizle ayakta diye seviniyorduk.

Aşını, eşini, işini, binişini emniyet altına almadan mesut olmaya ve rahat yaşamaya imkan olmadığını kimse babalarımızdan daha iyi takdir edememişlerdir. Kiler Geleneği sayesinde İç Anadolu'nun bir çok yerlerine, ne 1914 - 1918'in ve ne de son cihan harbinin sıkıntıları geniş mikyasta tesir edememiştir.

Evim kalemdir diyen İngiliz'e karşı Türk köylüsü de köyüm kalemdir diyebilir. Henüz ruhları bozulmamış bir çok küçük kasabalarımızda bir çok köylerimizde sağlam bir kiler geleneğinin yaşatılması, hayat yükünü en az yarı yarıya hafifletir. Her şeyi en ucuz zamanında tedarik eden bir çok giyim ve barınma ihtiyaçlarını kendi el emeğiyle tedarik eden Türk kadınının boynu başı altın dizisiyle süslüdür. Kileri erzakla doludur.

Dünyada hiç bir mantık ve kuvvete boyun eğmeyen, midenin ihtiyacı emniyet altına alınmadan huzur izinde yaşamının yolu yoktur. Orta Anadolu köylerinden 80 - 100 kadarını gözümle gördükten sonra, şehirlerimizde hele bu kadınların nasıl yuvayı yıkmaya sebep olan çılgın bir gidişe müptelâ olduğumuzu fark ettim.

Bugün şehirlerimizde büsbütün kiler geleneği ortadan kayboldu. Herkes bakkaldan bir kaç misli pahalı mal almaya âdeta mahkum gibidir. Bir kaç tufeyli mutavassıtı besleme esareti altında çatır çatır yuvalarımız yıkılıyor. Soysuzluğa doğru kayarak bir vatan çöküyor. Belki şehirde, köylerde olduğu kadar kolay giler ananesini tatbik edemeyiz. Amma bu imkânsızlığı ortadan gidermek için aramak çare bulunamaz mı? Bütün ihtiyaçlarımızı Kooperatif teşkilâtı ile en ucuz zamanında ve en temiz tedarik etmenin yolu kapandı mı?

Türk Kadını! İçinde bulunduğumuz zorlukları yenmek vazifesi bize düşüyor. Hayvanlarda bile yuvayı dışı kuş yapıyor. Evet, Yuvayı yapmak ve korumak vazifesi karşımızdayız.



Karınca Postası
Karınca,

Nisan 1948, Sayı: 136, S. 07.

Fitnat AKKAŞ

Arı kovanlarına dikkat ettiniz mi? Oranın intizam ve emniyetini bozacak bir şey olursa, bütün arıların huzuru kaçır. O tasallut ya hepsini mahveder veya yuvayı terk ederek başka yerde mekân aramaya giderler. Yuva, yurt rahat sağlanmadan, bir insanın da huzura kavuşmasına imkân yoktur. Tarihin göksünde gömülü milletlerin hikâyesi, hemen arılarinkine benzer. Ya yuvaları yıkılmış veya rahatları kaçmış olduğundan göç yollarında arayıp gitmişlerdir.



Fena ve kalabalık, gayrı sıhhi evlerde oturmanın en büyük tahribatına kadınlarla çocuklar maruzdur. Ne de olsa erkeklerin yarı ömrü dışarıda geçer. Fakat kadın, yuvanın çatısı altında günün en mühim zamanlarını geçirmeye mahkûmdur. Bu sebepten, fena bir yuvanın bütün zehirleri, kadınlarımızın vücutlarını kemirir.

İyi ve sağlam bir ana tarafından kurulmayan yuvaların bir cehennemden bir mezardan farkı yoktur. İleri Bir Türkiye yaratmanın ilk şartlarından biri ve belki de birincisi hayat ve saadet veren yuvalar kurmaktır. Büyük şehirlerde, sefertasları gibi birbiri üzerine binen apartmanlarda kışla hayatı süren veya kerpiç yapıların ziyadan mahrum dehlizlerinde benzi sararan toplulukların mesut ve ileri bir cemiyet ve millet teşkil etmelerine imkân yoktur.

Ulus gazetesinde 10-12-1934 de; yani on dört yıl önce çıkan Nusret Namık Uzgören'in bir yazısında, başlıca büyük şehirlerde fena yerlerde oturanların nispeti şöylece gösterilmiştir:

1881 Senesinde Budapeşte'de 100 haneden 74'ü

1882 Senesinde Moskova'da 100 haneden 31'i.

1885 Senesinde Berlin'de 100 haneden 28'i

1890 Senesinde Viyana'da 100 haneden 28'i

1890 Senesinde Petersburg'da 100 haneden 46'sı

1891 Senesinde Paris'te 100 haneden 14'ü fena evlerde oturuyormuş.

Bundan 50-60 yıl önceki bu rakamlar karşısında, yapı siyasetlerinin kifayetsizliğini haykıran bu milletlerin bugün bu davayı kökünden hallettiklerini, yurtlarını mamur yuvalarla bezeli cennete çevirdiklerini hepimiz biliyoruz.

İçinde suyu, mutfak, banyosu, elektriği, havagazı, bol ziyası biraz çiçek ve sebze bahçesi olan temiz ve sıhhi ev adedinin bırak bütün Türkiye'yi başkent olan Ankara'mızdaki nispetini söylemeye dahi utanıyorum.

Mesken Davası:



Karınca Postası
Karınca,

Mayıs 1948, Sayı: 137, S. 16.

Alaeddin Cemil TOPÇUBAŞ

Dünyada pek az memleket vardır ki, bizim kadar mesken siyasetine ihtiyacı olsun. Bunun için ne geçmiş senelerin istatistiklerine, ne de başka herhangi bir şahadete lüzum vardır. "Görülen köy kılavuz istemez" fehvasınca bizde mesken meselesi içinde bütün ıstırabını çektiğimiz bir meseledir. İktisadi meselelerde olduğu gibi, meşhur Charles Gide'in şu sözü de meselemize uyar: "Pahalılığı anlamak için herkes cebini yoklasın!" Her türlü istatistikten daha ziyade mana taşıyan bu cümle gibi herkes oturduğu ev dertlerini düşünmekle memleketimizdeki mesken meselesinin ehemmiyetini takdir etmiş olur.

Herkesten maksadımız, şüphesiz, çoğunluktur. Bu bakımdan da meselemiz münakaşa

götürmez bir vaziyettir. Türkiye, baştan aşağı imara muhtaçtır. Şehirlerimiz, kasabalarımız, köylerimizin evleri ya harap veya nüfusunu barındırmaktan uzaktır.

Şu halde, memleketimizdeki mesken siyaseti ne olabilir? Bu da şüphesiz, ezici bir çoğunluğu teşkil edenleri, evsizleri ev sahibi yapmak veyahut bunları kazançlarıyla mütenasip bir evde oturmalarını temin etmek siyasetidir.

Bu siyaseti bulmak ve temelini atmak için, şimdiye kadar olduğu gibi binbir teferruat içinde, faiz, arsa, vesaire gibi mesken meselesinin birçok cephelerini ele alarak içinde çıkılmaz bir halde boğulmaması lâzımdır. Yoksa bütün dünyada tatbik edilen sistemlerini alıp memleketimizi bir gün evvel imar etmek cihetine gitmelidir.

Mesken meselesi hakkında yazılmış hiçbir eser, mesken kanunlarının ihtiva ettiği hiçbir hüküm yoktur ki, mesken siyasetini “küçük - ucuz ev” denilen evlere istinat ettirmesin! Demek ki; bizim yapacağımız iş bütün dünyadaki mesken kanunlarının, mesken siyasetinin dayandığı bu küçük - ucuz ev sistemini kabul ederek evvelâ, evsizleri ev sahibi kılmak veyahut ucuz kiralık evlerde oturmalarını temin etmektir.

Zira hiçbir devlet, hiçbir amme teşekkülü, evsizler dururken, ev yapabilecek kimseleri teşvike kalkmamıştır. Hele, irat getiren meskenleri de teşvik edelim demek mesken meselelerini tamamıyla tecahül etmek olur.

Bu açık sıkıntılar karşısında devletlerin, amme teşekküllerinin ellerini uzattığı kimseler, ev yapamayacak olanlardır. “Küçük - ucuz evler” işte bu kimselerin sahip olabileceği veyahut ucuz kira ile oturabilecekleri evlerdir.

Nitekim Mesken Kanunlarının birinci maddesi: Küçük - ucuz evlerde oturabilecek veyahut onlara sahip olabilecekleri tarif ederler. Bu kanunların geri kalan maddeleri, finansman işlerini, arsa işlerini, izbelerin kaldırılmasını, kat ve daire mülkiyetini, sigortalarını, ucuz banyo ve hamamları, çok çocuklu ailelerin mazhar olacağı kolaylıkları, hülâsa meskene müteallik bütün meseleleri içine almıştır.

Bundan dolayıdır ki; bütün dünyada yüz binlerce ciltler, kütüphaneler doldurmakta olan küçük - ucuz ev kitapları dururken, yeniden keşfiyata kalkışmak acı ve neticesiz bir surette vakit kaybetmek demektir.

Yeniden otomobil ve uçak keşfine kalkmak kabilinden kafalarımızı yorup memleketimizi bu asrın en büyük eseri olan küçük - ucuz ev den mahrum etmeyelim.

Mesken kanunlarının hepsinde yer almış bu evleri yapan teşekküllere memleketimizde yer verelim. Bilhassa, bu teşekküllere, bahsettiğimiz kanunlardaki muafiyetleri esirgemeyelim. Bugünkü vaziyetimize göre, münhasıran küçük - ucuz ev yapacak şirketlere her türlü vergi muafiyetini sağlayacak olursak bu harap şehirlerimizi, kasabalarımızı, köylerimizi birkaç sene içinde milletin kendisi yapacaktır.

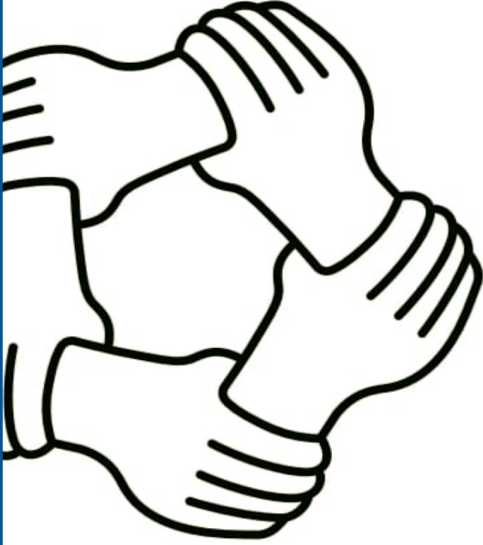
İngiltere, 1919 - 1939 seneleri arasında bu evlerin inşasına 133 milyar İngiliz lirası sarf etmiştir. Bunun üçte birini devlet ve amme teşekkülleri, dörtte üçünü hususi teşebbüsler vücuda getirmiştir.

Birinci Türk Yapı Kongresi kapanırken bu dilekleri bir kere daha söylemekten kendimizi alamıyoruz. Ulus'tan

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ



AYIN SÖYLEŞİSİ SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMADA KOOPERATİFLERİN ROLÜ



KONUŞMACI
PROF. DR. ALİ FUAT ERSOY



24 NİSAN 2025
PERŞEMBE



11.00



ŞEHİT FIRAT YILMAZ ÇAKIROĞLU
KONFERANS SALONU

MODERATÖR

DR. ÖĞR. ÜYESİ
ABDÜL SAMET ÇELİKÇİ

TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KURUMU

YÖNETİM KURULU

Başkan	: Prof. Dr. Ali Fuat ERSOY
Başkan Yrd.	: Prof. Dr. Nurettin PARILTI
Muhasip Üye	: Prof. Dr. Mehmet ARSLAN
Üye	: Prof. Dr. Nevzat AYPEK
Üye	: Prof. Dr. Enver AYDOĞAN
Üye	: Prof. Dr. Turhan ÇETİN
Üye	: Prof. Dr. Haşim ÖZÜDOĞRU
Üye	: Prof. Dr. Mehmet BAŞ
Üye	: Prof. Dr. Cemalettin AKTEPE
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahman OKUR
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Kadir ÖZER

TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KURUMU

DENETİM KURULU

Prof. Dr. Muharrem ÇETİN
Prof. Dr. Emine ÖNER KAYA
Doç. Dr. Cemil ŞENEL

TÜRK KOOPERATİFÇİLİK KURUMU

HAYSİYET DİVANI

Hüsnü POYRAZ
Prof. Dr. İhsan ERDOĞAN
Özdemir ÜNSAL

Yazarlarımıza Duyuru

1. Dergiye gönderilen yazıların elektronik ortamda teslim edilmesi
2. Yazılarda yer alacak resimlerin yazarlar tarafından metne yerleştiriliş olarak teslim edilmesi
3. Yazıların 11 Punto ve Times New Roman karakteriyle yazılması
4. Tercüme yazılarda kaynak belirtilmesi
5. Araştırma ve bilimsel yazılar dışındaki yazıların en çok 5 (A4) sayfası olarak yazılması
6. Dergimize gönderilen yazıların başka bir dergiye gönderilmemiş ve yayınlanmamış olması gerekmektedir.

Yönetim Kurulu Herhangi Bir Maaş, Ücret ve Huzur Hakkı Almamaktadır.

Kooperatif Postası



KARINCA

NİSAN 2025 YIL: 91 SAYI: 1060 ISSN: 1300-1450

